

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

An Ghaeilge - Teanga Chaidrimh na Scoile

Scoileanna Gaeltachta agus lán-Ghaeilge

Aidhmeanna na Ceardlainne

Go mbeidh tuiscint níos doimhne agus níos leithne ag na rannpháirtithe ar an nGaeilge mar Theanga Chaidrimh i scoileanna lán-Ghaeilge agus Gaeltachta.

Go n-aithneoidh na rannpháirtithe an tábhacht a bhaineann le dul chun cinn na Gaeilge mar theanga chaidrimh i bhfoghlaim acadúil na ndaltaí.

Go mbeidh tuiscint agus teacht ag na rannpháirtithe ar shamplaí dea-chleachtais agus réimse áiseanna a thacaíonn le cur chun cinn na Gaeilge mar theanga chaidrimh uile-scoile.

Leagan Amach na Ceardlainne

Fócas	Am
Tábhacht	1:45
Seomra Ranga	13:05
Scoil	41:35

Comhthéacsanna Difriúla

I gcás páistí ar cainteoirí dúchais Gaeilge iad, déantar a dteanga a fhorbairt agus a shaibhriú ar scoil..... Nuair nach cainteoirí dúchais Gaeilge iad na páistí, déantar iad a thumadh sa teanga agus an scoil ag cuidiú le líon na ndaoine a labhraíonn Gaeilge sa Ghaeltacht a mhéadú (CTB 2019, lch 10).

Is trí Ghaeilge a bhíonn rochtain ag páistí i scoileanna lán-Ghaeilge ar an gcuraclam freisin. Cé gurb í an Ghaeilge teanga oibre na scoile, aithnítear nach í teanga an bhaile í d'fhormhór mór na bpáistí..... is áit í an scoil ina mbaintear úsáid as teanga sa saol ó lá go lá (CTB 2019, lch 10).

Buntáistí an Dátheangachais

Líofacht agus litearthacht in dhá theanga

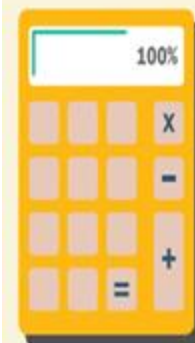

Bunchlocha teanga

Scileanna inaistrithe a chuidíonn leo teangacha eile a fhoghlaim

Gnóthachtáil san oideachas

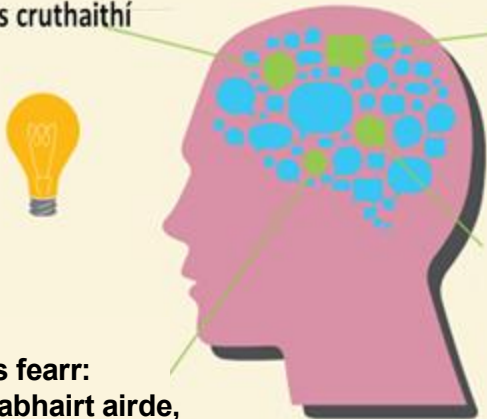
Gnóthachtáil níos airde

Marcanna breise

Curaclam níos leithne

Buntáistí cognaíocha

Níos cruthaithí

Scileanna cuimhne

Níos fearr: ag tabhairt airde, ag díriú ar thascanna

Muinín agus féiniúlacht

Meas níos mó ar chultúr éagsúla

Ilchultúrachas

Féinmheas

Oiriúnaithe ó Ghaeloideachas

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

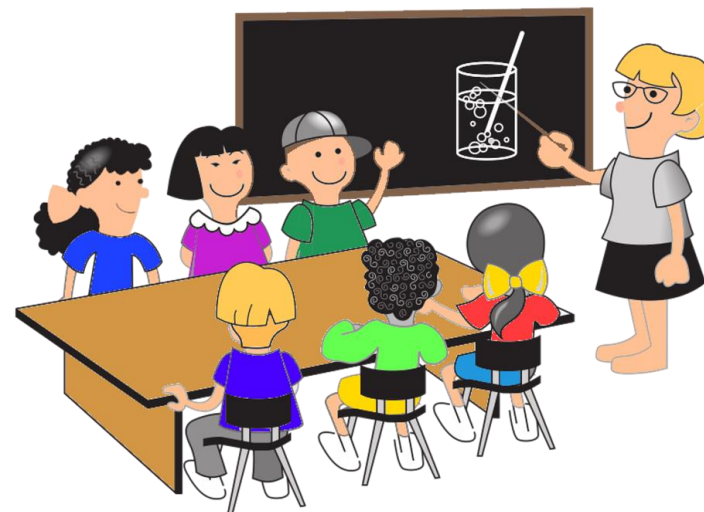
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Deis Mhachnaimh - Cad atá á lorg againn?

Ciallaíonn caighdeán sásúil go dtuigeann na páistí Gaeilge an ranga agus go bhfuil siad in ann pé rud a theastaíonn uathu a rá go líofa (Gaeloideachas).

Suim

Líofacht

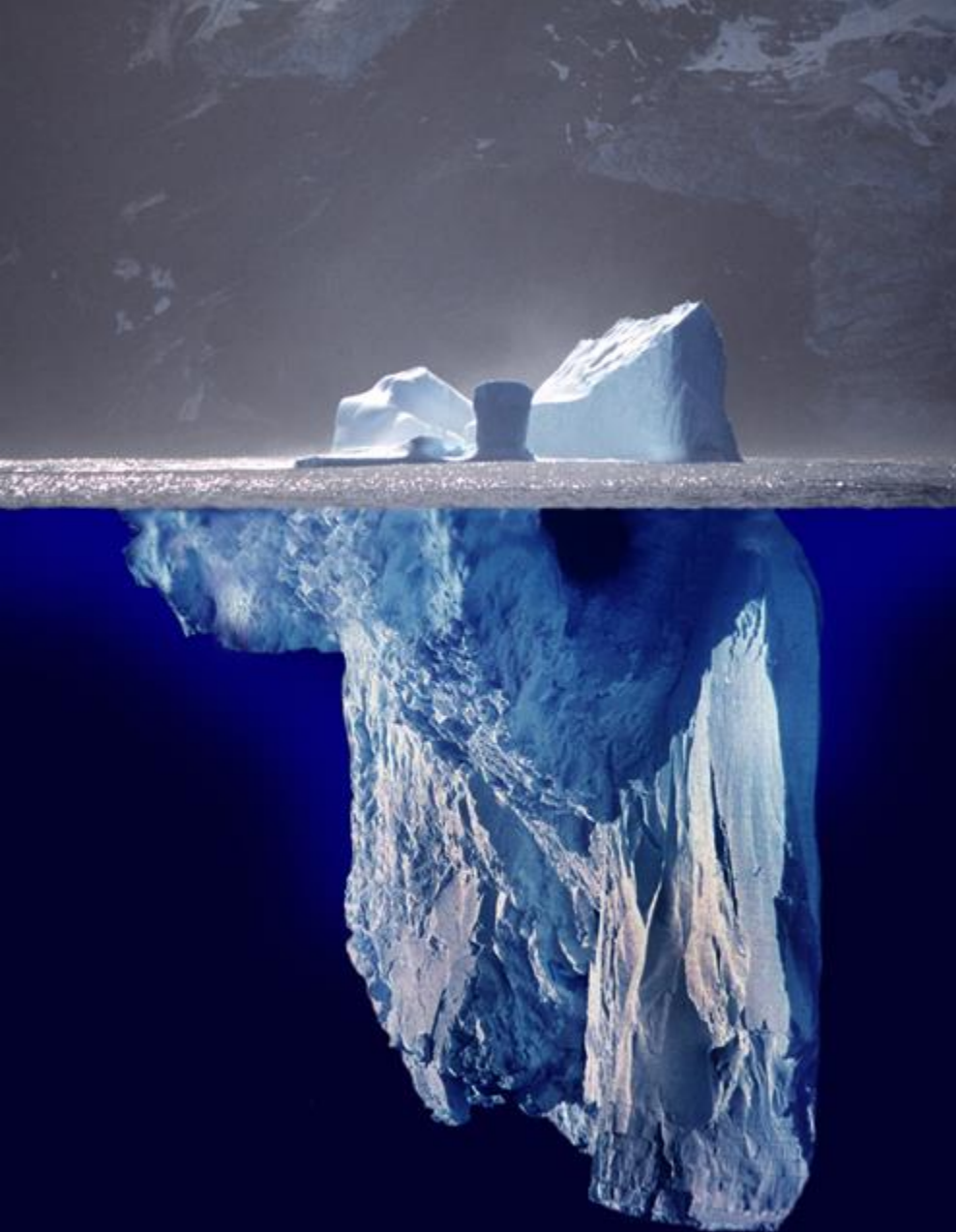
Dearcadh
Dearfach

Cruinneas

An Ghaeilge mar
theanga shóisialta
chumarsáide ag na
páistí

Úsáid na Gaeilge i
gcomhthéacsanna
cuí

- Gnáthchumarsáid shóisialta
- I gcomhthéacs
- Líofacht idir 1-3 bliana

BICS

Bunscileanna Cumarsáide
Idirphearsanta

- Teanga acadúil
- Comhthéacs teoranta
- Líofacht idir 5-7 mbliana

CALP

Inniúlacht Teanga
Chognaíoch & Acadúil

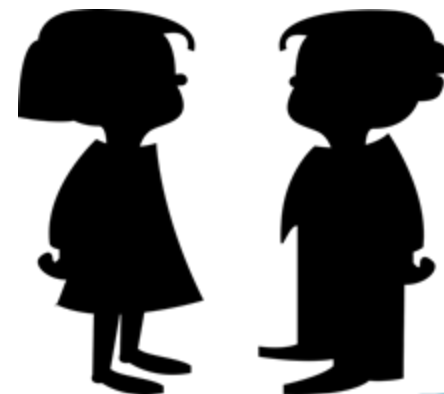

Má chuireann tú san earrach, bainfidh tú san fhómhar.

Is í an teanga an príomh-mheán cumarsáide inphearsanta agus idirphearsanta atá againn agus is eochair í d'fhorbairt an pháiste mar dhuine (CTB 2019, lch. 6)

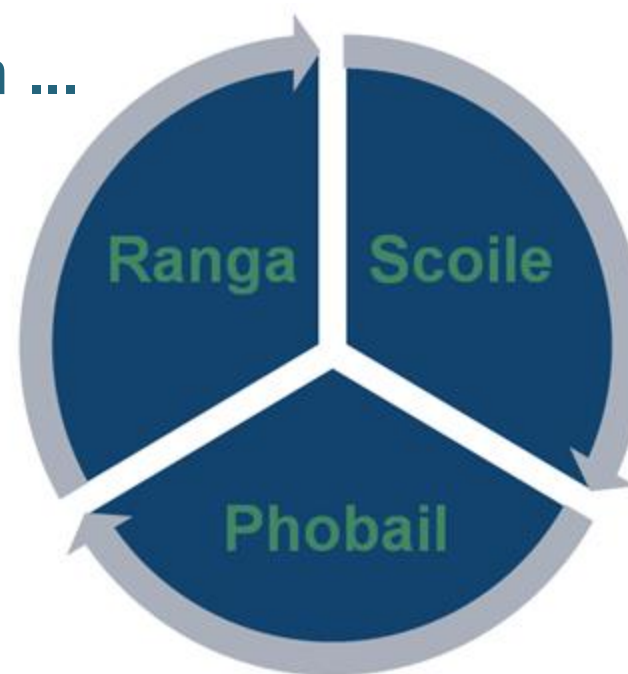

Cultúr agus Timpeallacht Teanga a Chruthú

- Timpeallacht Fhisiciúil
- Cultúr Ranga
- Deiseanna Cainte

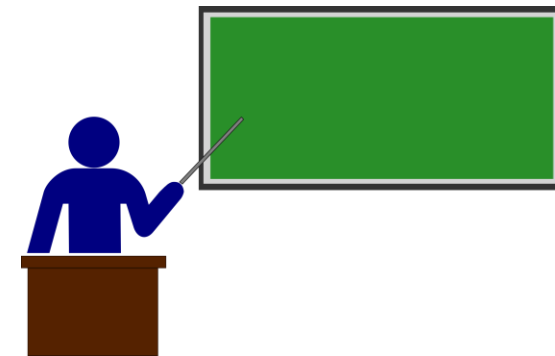
Ar Bhonn ...

Monalógach V Dialógach

Bíonn seomraí ranga **monalógacha** faoi mhóρθionchar ag caint an mhúinteora. Is iad aithris agus ceistiúchán dúnta na saintréithe a bhaineann le teagasc monalógach.

Leis an teagasc **dialógach** leagtar béim ar an gcomhrá mar a n-éiríonn le daltaí a bheith ag réasúnaíocht, ag plé, ag argóint, ag míniú agus ag freagairt, chun a bhforbairt ar smaointeoireacht ardoird agus a líofacht a fhorbairt.

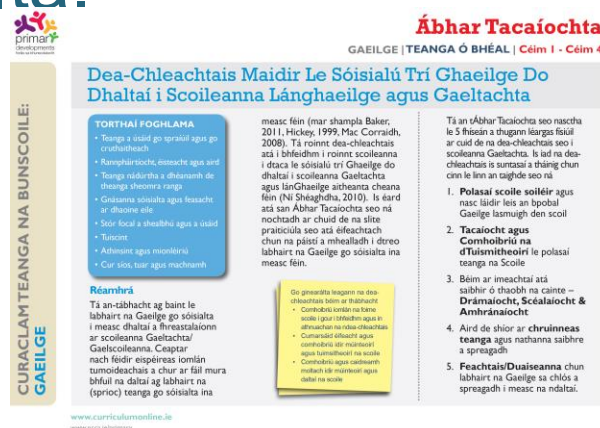
Seomra Ranga

An Ghaeilge

Éireoidh níos fearr leis na páistí ina gcuid ábhar eile scoile trí Ghaeilge má tá Gaeilge mhaith acu agus chuige sin beidh sé ina chabhair mhór dá gcuid Gaeilge má labhraíonn siad í go nádúrtha agus go sóisialta.

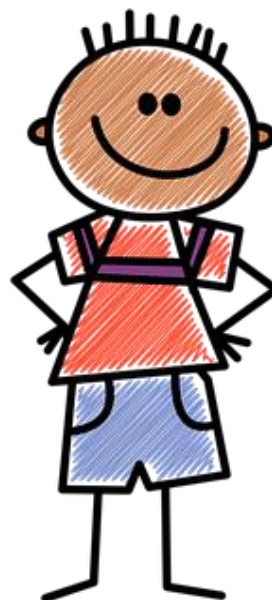
Gaeilge ó bhéal

“Tá líofacht acu gan dabht ach Gaeilge líofa lofa a thugaimid uirthi go minic! Is cinnte go bhfuil easpa cruinnis ann agus bíonn struchtúir an Bhéarla le cluinstit go láidir ina gcuid Gaeilge.”

Aoife (múinteoir)

Ó Duibhir, 2010

An bhfuil
cead agam
faigh
leabhair?

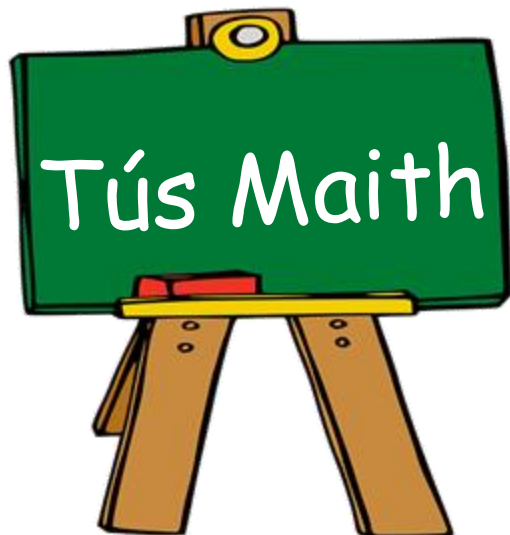

Sin mise's!

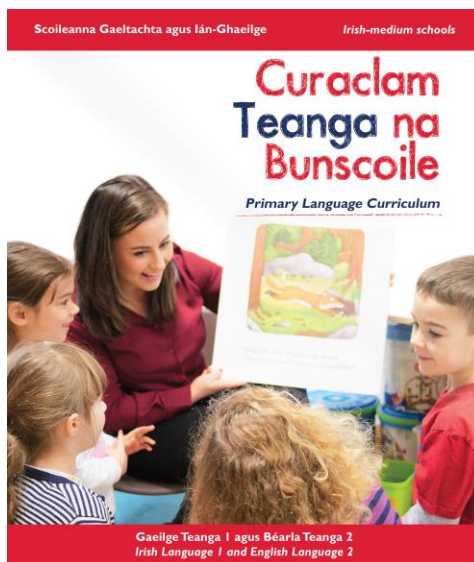

An Ghaeilge a chur chun cinn mar Theanga Chaidrimh na Scoile

Curacdam Teanga na Bunscoile

Ceisteanna chun tacú le múinteoirí machnamh a dhéanamh ar a n-ullmhúchán don teagasc agus don fhoghlaim

1. Conas a bhailím agus a úsáidim faisnéis faoin páiste/faoi na páistí, faoina réamhfhoghlaim, faoin dul chun cinn go dtí seo, riachtanais, réimsí spéise agus fiosracht?
2. An bhfuil na gníomhaíochtaí ullmhúcháin a dtugaim fúthu ina thacaíocht úsáideach, fheidhmiúil agus phraiticiúil don teagasc agus don fhoghlaim?
3. Conas a roghnaíodh nó a cuireadh na cuir chuige teagaisc a úsáidim in oiriúint chun freastal ar riachtanais, réimsí spéise agus cumais gach linbh?

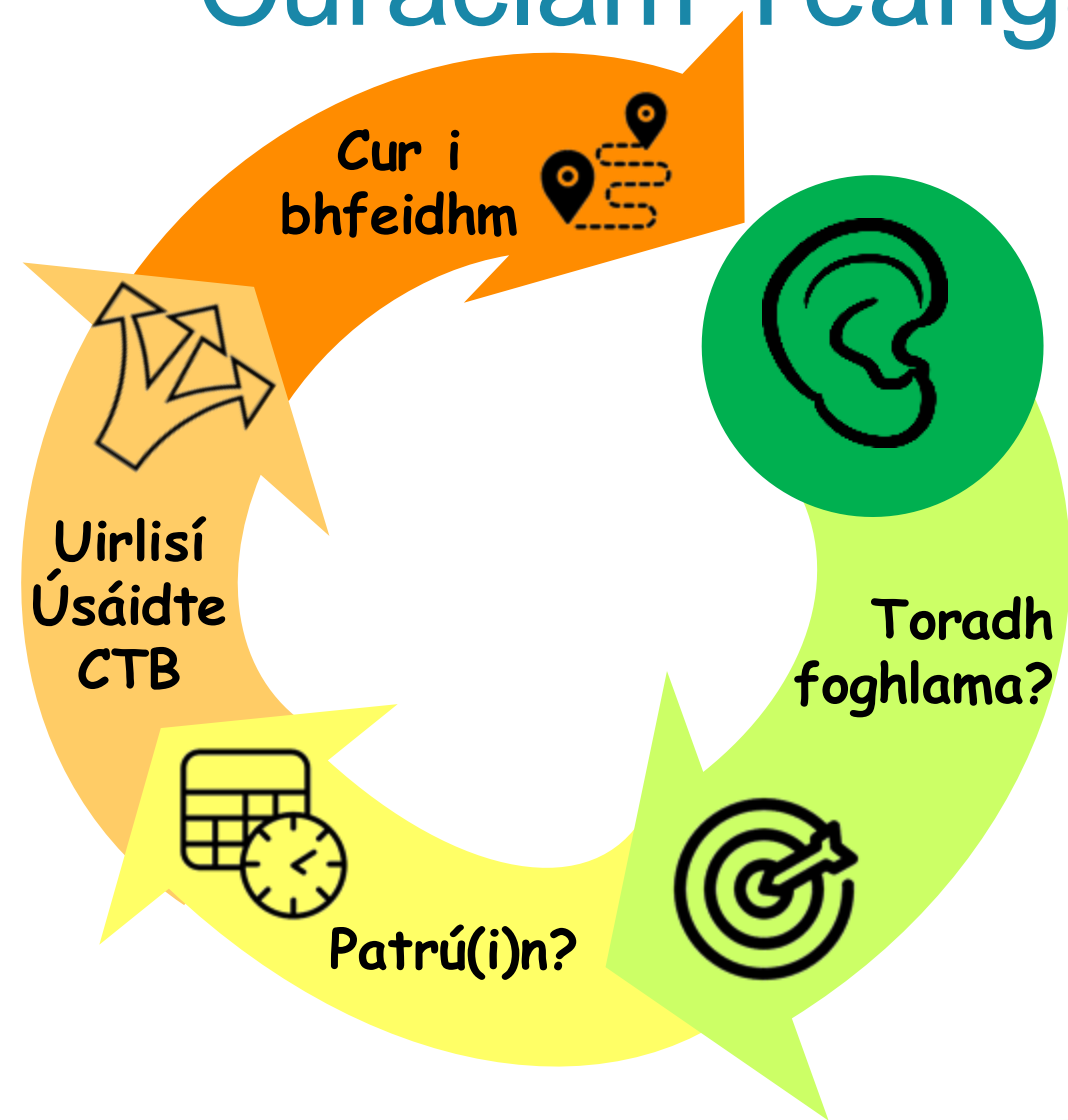

*“Pleanáil a dhéanamh i gcomhréir le **riachtanais**, **buanna** agus **spéiseanna** na **leanaí** ina seomra ranga”*

Ciorclán 45/2019

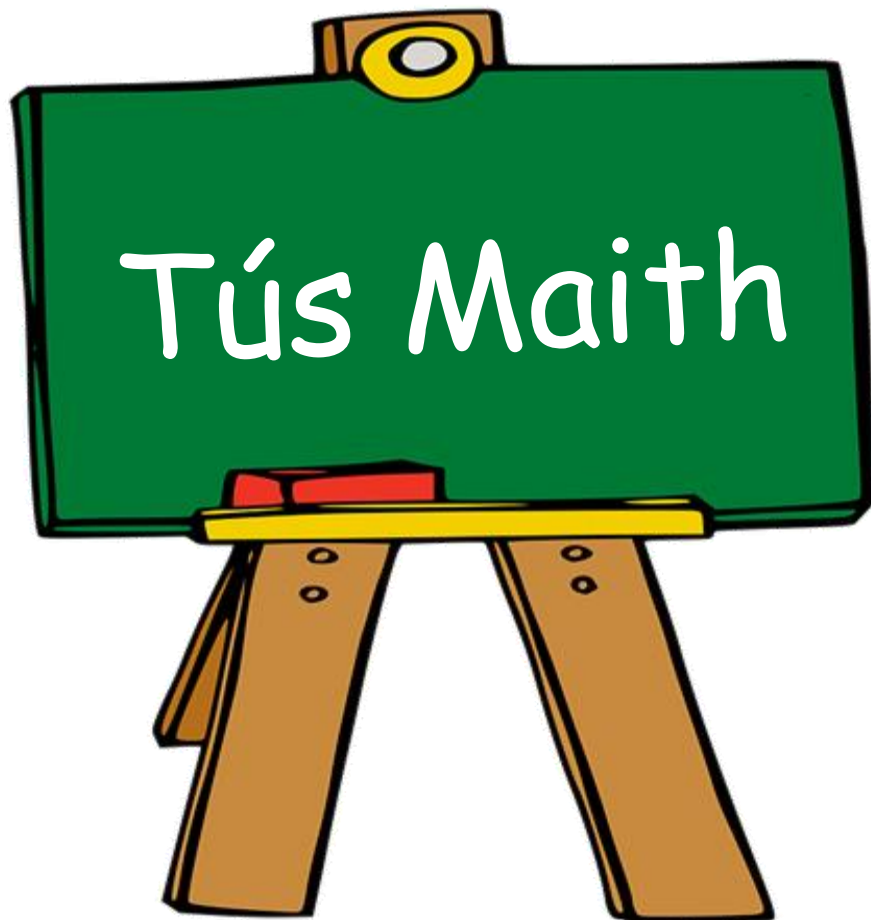

Curacdam Teanga na Bunscoile

Tús Maith

Tús maith leath na hoibre

Frásaí, nathanna agus abairtí a roghnú don cheacht Gaeilge a chuirfidh ar chumas na leanaí:

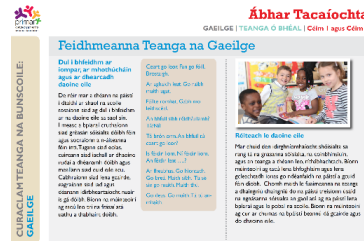
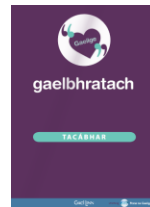
- gnásanna a tharlaíonn go rialta ar scoil a chur i gcrích trí Ghaeilge
- rudaí a bhfuil spéis acu iontu a rá as Gaeilge

Ullmhaigh ionas

- go n-úsáidfear an Ghaeilge a fhoghlaimítear
- go gceanglófar frásaí nua lena bhfuil ar eolas cheana
- gur foghlaim charnach a bheidh ann

Oide

Ceart go leor. Fan go fóill.
Brostaigh.

Ar aghaidh leat. Go raibh
maith agat.

Fáilte romhat. Gabh mo
leithscéal.

An bhfuil sibh réidh/ullamh?
Tá/Níl

Tá brón orm. An bhfuil tú
ceart go leor?

Is féidir liom. Ní féidir liom.
An féidir leat?

Ar fheabhas. Go hiontach.
Go breá. Maith sibh. Tá sé
sin go maith. Maith thú.

Go deas. Go maith. Tá tú an-
mhaith.

Dia duit. Dia daoibh.
Dia is Muire duit.

Tá fáilte romhat.
Tar isteach. Conas atá tú?

Is mise Seán.
Seo i Máire. Cé tusa?

Slán anois. Slán go fóill.
Slán agus go raibh maith agat.

Lá breithe sona duit.
Go maire tú do bhróga nua.

Comhghairdeas. Tá brón orm.
A Mhúinteoir. A Mháire.

Tar anseo. Gabh i leith.
Gabh mo leithscéal.

Is liomsa é sin.
Ní leat, is liomsa é.

Ní liomsa é.
Tá mo chótasa gorm.

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoil agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Tús maith leath na hoibre

**rainn
agus
amhráin**

**focail agus
frásaí a úsáid
arís agus arís
eile**

**scéalta
a léamh
arís is
arís eile**

**gníomhaíochtaí
a bhfuil an
t-athrá ina
chuid díobh go
nádúrtha**

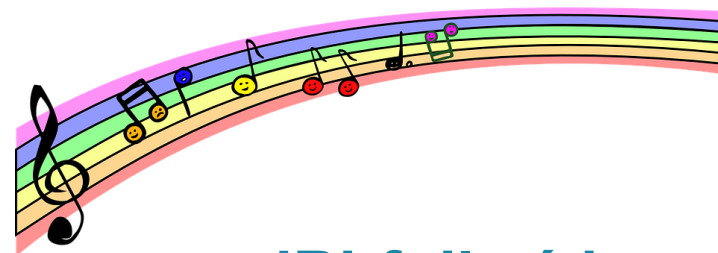
**cluichí
struchtúrtha
a imirt**

Amhránaíocht

Oide

'Bhfuil sé in am lóin,
in am lóin, in am lóin?
'Bhfuil sé in am lóin?
Níl go fóill.

'Bhfuil sé in am lóin,
in am lóin, in am lóin?
'Bhfuil sé in am lóin?
Tá, a stór.

Deirdre Uí Ghrádaigh

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha Trí eispéiris chuí foghlama spráíúla ba cheart go mbeadh páistí in ann
	7. Iarratais, ceisteanna agus idirghníomhuithe	Ceisteanna a chur agus freagraí a thabhairt i nGaeilge agus i mBéarla de réir mar is gá, chun cabhair a lorg, teacht ar eolas agus ar thuiscint, agus chun smaointeoireacht a shoiléiriú agus a leathnú. LO7, SI+2

Gaeilge sa Chlós

Tá Teidí ag Siúl

Tá teidí ag siúl,
Tá teidí ag siúl,
Hé hó mo Dhaidí ó,
Tá teidí ag siúl.

Thit teidí bocht,
Thit teidí bocht,
Hé hó mo Dhaidí ó,
Thit teidí bocht.

Tá teidí ag caoineadh,
Tá teidí ag caoineadh,
Hé hó mo Dhaidí ó,
Tá teidí ag caoineadh.

Ach tá teidí ceart go leor,
Tá teidí ceart go leor,
Hé hó mo Dhaidí ó,
Tá teidí ceart go leor.

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)

Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2
		Trí eispéiris chuí foghlama spráúla ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Fiosrú agus úsáid	12. Cur síos, tuar agus machnamh	Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, imeachtaí agus próisis a bhaineann le fíor-chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíocha, iad a thuar agus machnamh a dhéanamh orthu. LO12, SI+2	

Teidí Tinn

Teidí beag álainn, teidí beag buí,
Thit sé sa pháirc/sa chlós agus tá sé an-tinn;
Tá sé ina leaba bheag, **tá sé ina luí,**
Teidí beag álainn, teidí beag buí.

Ghortaigh sé a cheann agus ghortaigh sé a shúil,
Ghortaigh sé a lámha,
ghortaigh sé a ghlúin:
Tá sé ina leaba bheag, tá sé ina luí,
Teidí beag álainn, teidí beag buí.

Gaeilge sa Chlós

Spreag an Ghaeilge le Spraoi

Scaoil Uait Í!

An tSeirbhís um Fhorbairt Ghairmiúil do Bhunscoileanna

An tSeirbhís um Fhorbairt Ghairmiúil do Bhunscoileanna

Rang	Cluichí	Feidhmeanna Teanga	Eiseamláirí
Rang 1 agus 2	Aimsigh agus folaigh	Magadh faoi dhuine Maíomh	Téigí i bhfolach. Déanfaidh mé comhaireamh go dtí a 10 Táim ag teacht. Cá bhfuil sibh? An bhfuil sibh réidh? An bhfuil sibh réidh, tá nó níl? Aimsithe! Tá buaite agam/againn. Sinne na buaiteoirí!

Clár	Lch.
Cuid 1: Cluichí Clóis: Ceachtanna	7
Cuid 2: Cluichí Clóis: Sealbhú na Teanga	35
Cuid 3: Cruinneas na Cainte	89
Cuid 4: Spreagadh na Cainte	127
Cuid 5: Cluichí Clóis – Moltaí	146

Cuid 2

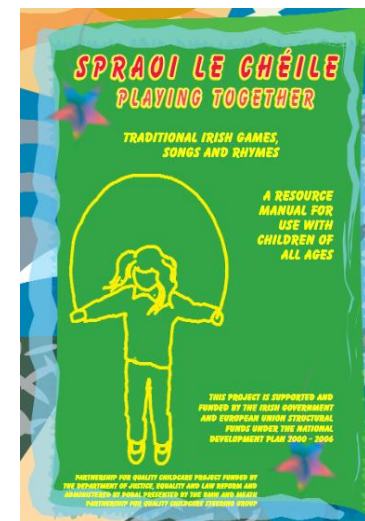
Ábhar agus Feidhm Teanga	Naíonáin	Ranganna 1&2	Ranganna 3&4	Ranganna 5&6
Iarratais Dul i gcion ar dhuine: iarraidh ar dhuine rud éigin a dhéanamh nó éileamh ar dhuine rud éigin a dhéanamh.	Ceangail m'iallacha, le do thoil. An bhfuil cead agam mo chóta a fháil/seasamh sa líne? An bhfuilimid ag dul amach sa chlós? Ar bhuail an clog? Oscail/Dún _____, le do thoil. Tá cabhair uaim. Go raibh maith agat. <i>Dul siar ar fhoclóir na Naíonán Sóisir</i> An imreoidh tú liomsa? Cá bhfuil tú i bhfolach? Brostaigh ort nó beidh tú gafa! Imigh leat! Bailigh leat! Ba mhaith liom cluiche _____ a imirt. Ná tabhair aon aird air/uirthi. Tá sé/sí chun tosaigh/deiridh. Táimse chun tosaigh sa líne. Táimse ar chúil. Táimse i lár baill.	An bhfuil cead agam súgradh ar an bhféar/breis ama a fháil? Ar mhaith leat súgradh liom? An mbeidh cead againn an lón beag a chríochnú nuair a rachaimid isteach? An mbainfidh tú an craiceann den bhanana? An bhfuil an cloigin buailte? An bhfuil cead agam bheith chun tosaigh? An bhfuil cead agam an liathróid a fháil? An féidir linn rince/canadh dúit? <i>Dul siar ar fhoclóir Rang 1</i> An bhfuil cead agam súgradh ar an bhféar? An bhfuil cead againn breis ama a fháil? An mbeidh cead againn an lón a chríochnú nuair a rachaimid isteach? An bhfuil cead agam bheith chun tosaigh? An bhfuil cead againn dul suas go dtí an clós?	An mairtoidh tú liomsa? An roinnfidh tú liom? An imreoidh tú cluiche tóraíochta? An bhfuil an t-am istigh? Teastaíonn ón múinteoir labhairt le... <i>Dul siar ar fhoclóir Rang 2</i> An mairtoidh tú liomsa? An imreoidh tú liom? An bhfuil an t-am istigh? Beir air. An féidir liom é a thógáil arís? Tóg arís é! Isteach sa bhosca. Buail é. Buail amach go hard/go láidir é. Ná buail fós é. Déan balla. <i>Dul siar ar fhoclóir Rang 3</i> An roinnfidh tú liom? Teastaíonn ón múinteoir labhairt le... Téigh isteach! Cad é an scór? Cé atá ag buachan? Fanaigí siar. Iarr ar _____ é a thógáil. Fan le _____ An féidir linne an corn a thógáil?	An bhféadfainn mo chóta a fháil/dul go dtí an leithreas/súgradh/imirt libh? Ar buaileadh an clog cheana féin? Cén fad atá fágtha? Cén t-am is gá dúinn an bainne a dháileadh? Tá fuilleach fágtha. <i>Dul siar ar fhoclóir Rang 4</i> Ar buaileadh an clog cheana féin? Cén fad atá fágtha? Tá fuilleach fágtha. <i>Dul siar ar fhoclóir Rang 5</i> An bhféadfainn mo chóta a fháil? An bhféadfainn dul go dtí an leithreas? An bhféadfainn súgradh/imirt libh? Cén t-am is gá dúinn an bainne a dháileadh?

Gaeilge sa Chlós

An Cúntóir

Oide

padlet

Samplaí Dea-Chleachtais Eile

Tús Maith Samplaí Dea-Chleachtais

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gnó	Bliain agas Léipid	Cáim 1: Naisc dílseachta agus sainmhíneacha
Cineál	1. Cúplaíocht agus hionannas	1.1. Naisc dílseachta agus hionannas
	2. Cúplaíocht agus hionannas	2.1. Naisc dílseachta agus hionannas

Fáilte romhat, a Chiara,
Fáilte romhat, a Chiara,
Fáilte romhat, a Chiara,
Tra-la lalalalala.

Fáilte romhat, ...
Fáilte romhat, a ...
Fáilte romhat, a ...
Tra-la lalalalala.

Fáilte romhaibh, a pháistí,
Fáilte romhaibh, a pháistí,
Fáilte romhaibh, a pháistí,
Tra-la lalalalala.

D'fhéadfá leas a bhaint as amhráin chun dinú isteach ar fhócais éagsúla. D'fhéadfá véarsaí breise a chumadh le cur le hamhráin éagsúla de réir mar a oireann do do chomhthéacs féin.

Oide

Teil leas ar bhFoghlaim Bhéarla i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Tús Maith Samplaí Dea-Chleachtais

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gnó	Bliain agas Léipid	Cáim 1: Naisc dílseachta agus sainmhíneacha
Cineál	1. Cúplaíocht agus hionannas	1.1. Naisc dílseachta agus hionannas
	2. Cúplaíocht agus hionannas	2.1. Naisc dílseachta agus hionannas

Tá Duine ag an Doras,
Bing-bong! Bing-bong!
Tá duine ag an doras, Bing-bong!
Cé atá ansin ar maidin go moch?
"Is mise atá ann," arsa fear an phoist.
Bing-bong! Bing-bong! Bing-bong!

Tá ... ag an doras ...

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gnó	Bliain agas Léipid	Cáim 1: Naisc dílseachta agus sainmhíneacha
Cineál	1. Cúplaíocht agus hionannas	1.1. Naisc dílseachta agus hionannas
	2. Cúplaíocht agus hionannas	2.1. Naisc dílseachta agus hionannas

Oide

Oide

Teil leas ar bhFoghlaim Bhéarla i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Tús Maith Samplaí Dea-Chleachtais

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gnó	Bliain agas Léipid	Cáim 1: Naisc dílseachta agus sainmhíneacha
Cineál	1. Cúplaíocht agus hionannas	1.1. Naisc dílseachta agus hionannas
	2. Cúplaíocht agus hionannas	2.1. Naisc dílseachta agus hionannas

Is modh teagaisc iontach é an scéalaíocht le cabhrú le foghlaimoirí struchtúr chruinne a shealbhú. Ní mór don mhúinteoir an scéal céanna a léamh os ard do na foghlaimoirí arís agus arís eile (Mhic Mhathúna, 2010). D'fhéadfaí dinú isteach ar eiseamláir a bheadh de dhíth ó na leanaí. De réir a chéile sealbhóid na foghlaimoirí na struchtúir chruinne atá sa scéal. Ar dtús beidh na foghlaimoirí ag éisteach leis an scéal, de réir a chéile beidh siad in ann an scéal a léamh i gcompháirt leis an múinteoir, agus faoi dheireadh éireoidh leo an scéal a aithníni ina bhfocaí féin, má chloiseann siad minic go leor é. Moltar comháranga a bhunú ar an scéalaíocht agus frásaí ón scéal a úsáid i rith an lae. Is ionchur luachmhar é an scéalaíocht de struchtúr abairte agus de ghramadach shailbh. D'fhéadfaí cóip dhuigiteach den leabhar a léamh leis na leanaí ar an gclár báb idirghníomhach. D'fhéadfaí úsáid a bhaint as do phrúipéid Lug agus Gúg chun an teanga a chleachtadh leis na leanaí go spráilúil chomh maith. (Foinse: *Ábhar Tacaíochta Struchtúr Abairte agus Gramadach*)

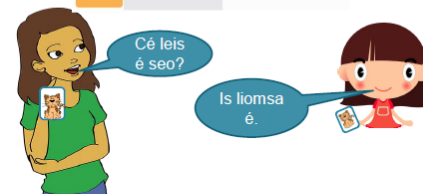
Oide

Oide

Teil leas ar bhFoghlaim Bhéarla i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Tús Maith Samplaí Dea-Chleachtais

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gnó	Bliain agas Léipid	Cáim 1: Naisc dílseachta agus sainmhíneacha
Cineál	1. Cúplaíocht agus hionannas	1.1. Naisc dílseachta agus hionannas
	2. Cúplaíocht agus hionannas	2.1. Naisc dílseachta agus hionannas

D'fhéadfaí leas a bhaint as cluichí teanga struchtúrtha ar nós an chluiche meaiséada seo. Bíonn frásaí inistitithe ar nós "Cé leis é seo?" thar a bheith úsáideach do na leanaí agus is mór is flú iad a mhíneadh dóibh. (Foinse: *Ábhar Tacaíochta Conairí Forbartha leis an nGaeilge a Fhoghlaim mar Dhara Teanga*)

Oide

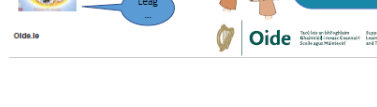
Oide

Teil leas ar bhFoghlaim Bhéarla i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Gaeilge sa Chlós Samplaí Dea-Chleachtais

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gnó	Bliain agas Léipid	Cáim 1: Naisc dílseachta agus sainmhíneacha
Cineál	1. Cúplaíocht agus hionannas	1.1. Naisc dílseachta agus hionannas
	2. Cúplaíocht agus hionannas	2.1. Naisc dílseachta agus hionannas

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gnó	Bliain agas Léipid	Cáim 1: Naisc dílseachta agus sainmhíneacha
Cineál	1. Cúplaíocht agus hionannas	1.1. Naisc dílseachta agus hionannas
	2. Cúplaíocht agus hionannas	2.1. Naisc dílseachta agus hionannas

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Cruinneas

Easpa Cruinnis

CURACLAM TEANGA NA BUNSCOILE:
GAELIGE

Ábhar Tacaíochta

GAELIGE | TEANGA O BHEAL | Céim 1 - Céim 4

Struchtúr Abairte agus Gramadach

TORTHAÍ FOGLAMA • Struchtúr Abairte agus Gramadach

Cruinneas na Teanga sa scoil Lán-Ghaeilge

Moltar aird a dhíriú ar bhri agus ar fhoirm na teanga mar bhunphrionsabal de mhíneadh eileachtaí teanga (Ellis, 2005). Ní mór go mbeadh deis ag foghlaimoirí óga ar theanga a fhoghlaim trí ghníomhaíochtaí cumarsáide mar aon le ceachtanna struchtúrtha teanga (Harris & Ó Dubhair, 2011). Foghlaimiann foghlaimoirí lán-Ghaeilge go leor Gaeilge ó bheith tuisceanach sa teanga. Cuireann an córas tumoideachais brú ar fhoghlaimoirí cumarsáid a dhéanamh go tapa, áfach,

agus is minic nach mbíonn neart ama ag foghlaimoirí le próiseál a dhéanamh ar struchtúir na teanga. Toisc go mbíonn foghlaimoirí tumoideachais ag plé le foghlaimoirí eile a bhíod teanga mhíchruinn acu i rith an lae, is minic nach dtugann siad an struchtúr cruinn faoi deara in ionchur teanga an mhúinteora. Úsáideann foghlaimoirí tumoideachais cód-mheasadh, is é sin go gcuireann siad comhréir na máthairtheanga i bhfeidhm agus iad ag labhairt na tumtheanga. Ma úsáideann foghlaimoirí struchtúr mí-chruinne go rialta, tar éis tamaill reonn na struchtúir mhíchruinne in inchinn na bhfoghlaimoirí. Nuair a bhíonn sprioc na cumarsáide bainte amach ag

foghlaimoirí tumoideachais bíonn spreagadh uathu le teanga níos cruinne a úsáid. Ní mór aird na bhfoghlaimoirí a dhíriú ar fhoirm na teanga sa bhunscoil lán-Ghaeilge le cabhrú leo struchtúir chruinne a **thabhairt faoi deara** agus a shealbhú go cruinn ó na luathbhlianta ar aghaidh.

brú
cumarsáide

foghlaimoirí
ag plé le
foghlaimoirí
eile

comhréir na
máthairtheanga

Má úsáideann foghlaimoirí struchtúir mhíchruinne go rialta, tar éis tamaill reonn na struchtúir mhíchruinne in inchinn na bhfoghlaimoirí.

Curaclam Teanga na Bunscoile

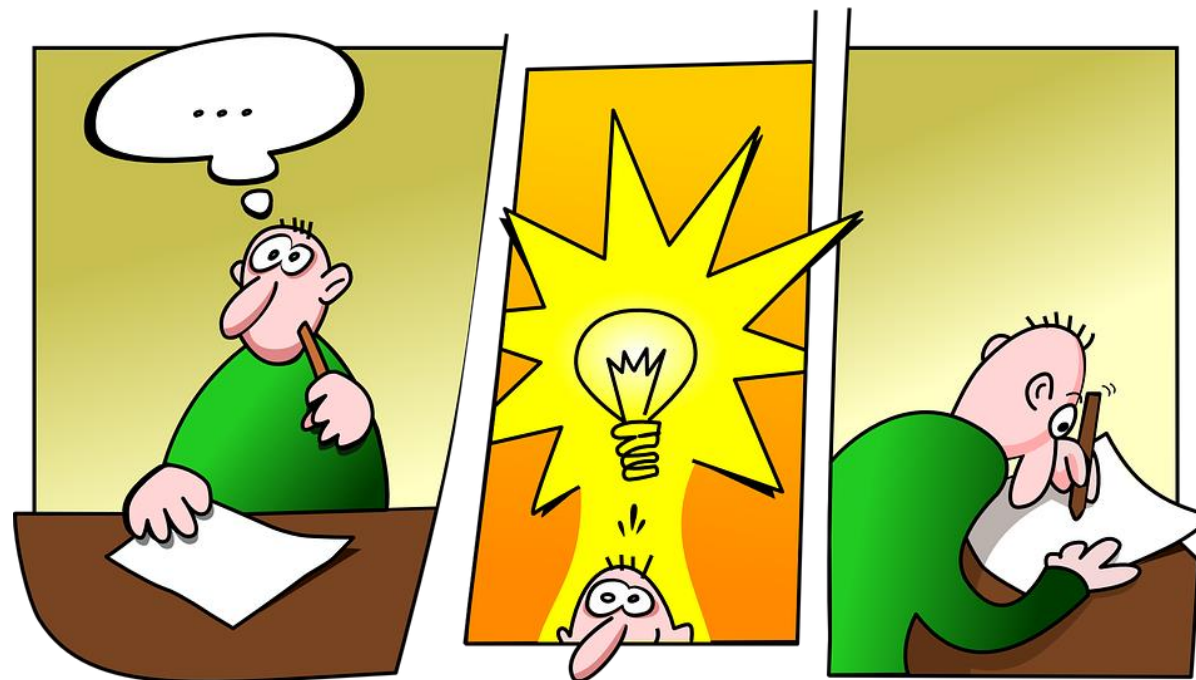
Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)					
Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2	Céim 3: Rang 3 agus Rang 4	Céim 4: Rang 5 agus Rang 6
		Trí eispéiris chuí foghlama spraiúla ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Tuiscint	4. Struchtúr abairte agus gramadach	Úsáid a bhaint as abairtí sothuigthe a éiríonn níos cuimsithí de réir a chéile, ina bhfuil an aimsir, ord na bhfocal agus struchtúr na habairte ceart, agus sainmhíniú cuí a thabhairt, le tacaíocht de réir mar is gá. LO4, SI+2	Úsáid a bhaint as abairtí sothuigthe a éiríonn níos deacra de réir a chéile, ina bhfuil ord na bhfocal agus struchtúr na habairte ceart, agus úsáid a bhaint as nascfhocail, comhabairtí agus abairtí casta chun sainmhíniú cuí a thabhairt. LO4, SI+2	Éagsúlacht a léiriú i bhfad agus i bhfoirm abairtí, bogadh go réidh idir réimse abairtí, idir shimplí, chomhshuite agus chasta, de réir mar a oireann don lucht éisteachta, don fheidhm agus don teanga atá á labhairt.	Úsáid chuí na gramadaí a léiriú agus difríochtaí idir struchtúr abairte agus struchtúr gramadaí a aithint i dteangacha agus i gcanúintí éagsúla.. LO4, S3+4

Stop → Smaoinigh → Scríobh

Cad a dhéanann tú má chloiseann tú Gaeilge mhíchruinn á labhairt ag na leanaí i do scoil?

Botúin Choitianta

Ábhar Tacaíochta

GAELIGE | TEANGA Ó BHÉAL | Céim 1 - Céim 4

Dea-Chleachtais Maidir Le Sóisialú Trí Ghaeilge Do Dhaltaí i Scoileanna Lánghaeilge agus Gaeltachta

TORTHAÍ FOGHLAMA

- Teange a úsáid go spráilúil agus go cruinnitheach
- Rannpháirtíocht, díreacht agus aird
- Teange nádúrtha a dhéanamh de dheanga sheoimh ranga
- Grúisanna sóisialta agus feachtas ar dlaoine eile
- Stór focal a shreabú agus a úsáid
- Tuiscint
- Aithnínt agus mionléiriú
- Cur síos, tuair agus machnaimh

Réamhrá

Tá an-tabhairt ag baint le labhairt na Gaeilge go sóisialta i measc dhaltai a fhréasalaíonn ar scoileanna Gaeltachta/ Gaelscoileanna. Ceaptar nach féidir éispéiríais iomlán tumadóreachais a chur ar fáil mura bhfuil na daltaí ag labhairt na (sprioc) teanga go sóisialta ina

measc féin (mar shampla Baker, 2011, Hickey, 1999, Mac Cormaigh, 2008). Tá roinnt dea-chleachtais atá i bhfeidhm i roinnt scoileanna i deaca le sóisialú trí Ghaeilge do dhaltai i scoileanna Gaeltachta agus lánGhaeilge aitheanta cheana féin (Ní Sheaghdha, 2010). Is eard acá san Ábhar Tacaíochta seo ná nochtadh ar chuid de na sílte practiciúla seo atá éifeachtach chun na páistí a mhealladh i dtreo labhairt na Gaeilge go sóisialta ina measc féin.

Go dtéarmaí na n-ádhlaíocht, tá na dea-chleachtais seo i bhfeidhm i:

- Comhoibriú, comhoibriú agus leabhair, seachtar na n-ádhlaíocht
- Comhoibriú agus leabhair, seachtar na n-ádhlaíocht
- Comhoibriú agus leabhair, seachtar na n-ádhlaíocht
- Comhoibriú agus leabhair, seachtar na n-ádhlaíocht

Tá an tÁbhar Tacaíochta seo nasc le 5 fhéisean a thugann léargas físiúil ar cuid de na dea-chleachtais seo i scoileanna Gaeltachta. Is ead na dea-chleachtais is suntasaí a tháinig chun cinn le linn an taighde seo ná

1. **Polasai scoile soiléir** agus nasc láidir leis an bpobal Gaeilge lasmuigh den scoil
2. **Tacaíocht agus Comhoibriú na dTuismitheoirí** le polasai teanga na Scoile
3. **Béim ar imeachtaí** atá saibhir ó thaobh na cainte – **Drámaíocht, Scéalaíocht & Amhránaíocht**
4. **Aird de shíor ar chruinneas teanga** agus nachanna saibhir a spreagadh
5. **Feachtais/Duaiscanna** chun labhairt na Gaeilge sa chlós a spreagadh i measc na ndaltai.

www.curriculumonline.ie
www.oide.ie

Nuair a chuirtear béim ar cheartú na bpríomhbhotún a dhéanann daltaí sa chaint i bhfoirm spráilúil sna ranganna agus lasmuigh dóibh, ceaptar go spreagann sé na daltaí i mbun cainte as Gaeilge.

Botúin Choitianta

Tá sé
cara an-
mhaith.

Chuaigh sé a
fheiceáil an
cluiche.

Chonaic
mé cúpla
daoine
ann.

Ní mhiste
liom dul
ann.

Bhuail
Pól le
mé.

Is maith
liom ag
snámh.

Ar rug tú ar
an liathróid?

Sea!

Botúin Choitianta

Bhuail
Pól le
mé.

Mar sin tá **Bhuail Pól liom.**
ceart agus tá **Bhuail Pól le**
mé. mícheart.

Ábhar Tacaíochta

GAEILGE | TEANGA Ó BHÉAL | LÉITHEOIREACHT | SCRIBHNEOIREACHT | Céim 1 agus Céim 2

Aghaidh a thabhairt ar fhadhbanna gramadaí i nGaeilge foghlaimoírí

Struchtúr abairte agus gramadach maidir le hiarrataí agus ceisteanna

TORTHAÍ FOGHLAMA

Coincheapa, meanta agus scoláir na bpáirí a fhorbairt i ndáil le.

Teanga Ó Bhéal:

4. Struchtúr abairte agus gramadach

Léitheoireacht:

3. Gnásanna cló

Scríbhneoireacht:

3. Gnásanna cló agus struchtúr abairte

Sa treoír seo, déanaimid moltaí maidir le conas is féidir tri ghné de ghramadach na Gaeilge a mhíneadh, gnéithe a chruthaíonn deacracht leanúnach do dhaltai i scoilleana Gaeilge agus i scoilleana Béarla.

Is iad sin:

- úsáid na copailé
- ord na focal i gclásail infinideacha
- forainmneacha réamhfhoclacha ('liom', 'dom', 'orm')

Is minic a shealbhaíonn daltaí earráidí sna réimsí gramadaí sin, cé go ndéanann siad dul chun cinn ar chineálacha eile struchtúir abairte a úsáid. Cé go gcoiseann siad na struchtúir sin in úsáid

ag múinteoirí, ní cosúil gur leor sin chun máistreacht a fháil orthu.

(1) AN CHOPAIL

Is minic a úsáideann páistí an briathar substainteach, an briathar *bí*, nuair ba cheart dóibh an chopail – *is* – a úsáid.

Ní thuigeann go leor daltaí go gcaithfean an chopail a úsáid nuair is ainmfhocal nó frása ainmfhoclach é an comhlánú, agus mar sin, deir siad, mar shampla,

'Tá Séán múinteoir' atá mícheart, seachas *'Is múinteoir é Séán'*

Míniú ar an ngramadach

Murab ionann agus an Béarla, tá dhá bhealach ann sa Ghaeilge chun 'to be' a chur in iúl, ag brath ar cibé acu is aidiacht ('He is tall') nó ainmfhocal nó ainmfhocal agus aidiacht ('He is a man' nó 'He is a tall man') a chomhlánaíonn 'to be'.

Úsáidtear an briathar '*bí*' sa Ghaeilge nuair a dhéantar cur síos ar mhaoín duine nó rud éigin (i bhfoirm aidiachta de ghnáth). Ní féidir '*bí*' a úsáid más ainmfhocal é a chomhlánú:

Tá sé ard ✓

Tá sé fear ✗

Tá sé fear ard ✗

Cineálacha teagaisc a mholtar:

1. Míniú simplé gramadaí ar na struchtúir
2. Páirí fadfhoclacha le cur de ghlanmheabhair: Ach na páirí sin a fheicimid tugtar bealach gasta don dalta an struchtúr ceart a mheabhrú dó féin, ar féidir leis dul ina muintín nuair a bhíonn amhras air
3. Gníomhaíochtaí inar gá an fhoirm cheart a úsáid.

Cineálacha teagaisc a mholtar:

1. Míniú ar an ngramadach

Botúin Choitianta

Bhuail
Pól le
mé.

Ábhar Tacaíochta

GAEILGE | TEANGA Ó BHÉAL | LÉITHEOIREACHT | SCRIBHNEOIREACHT | Céim 1 agus Céim 2

Aghaidh a thabhairt ar fhadhbanna gramadaí i nGaeilge foghlaimoírí

Struchtúr abairte agus gramadach maidir le hiarrataí agus ceisteanna

TORTHAÍ FOGHLAMA

Coincheapa, meanta agus scolanna na bpáistí a fhorbairt i ndáil le:

Teanga Ó Bhéal:

4. Struchtúr abairte agus gramadach

Léitheoireacht:

3. Gnásanna cló

Scríbhneoireacht:

3. Gnásanna cló agus struchtúr abairte

Sa treoir seo, déanaimid moltaí maidir le conas is féidir tri ghné de ghramadach na Gaeilge a mhúineadh, gnéithe a chruthaíonn deacracht leanúnach do dhaltai i scoileanna Gaeilge agus i scoileanna Béarla.

Is iad sin:

- úsáid na copailé
- ord na focal i gclásaí infinideacha
- forainmneacha réamhfhoclacha ('liam', 'dom', 'orm')

Is minic a shealbhaíonn daltaí earráidí sna réimsí gramadaí sin, cé go ndéanann siad dul chun cinn ar chineálacha eile struchtúir abairte a úsáid. Cé go gcoiseann siad na struchtúir sin in úsáid

ag múinteoirí, ní cosúil gur leor sin chun máistreacht a fháil orthu.

(i) AN CHOPAIL

Is minic a úsáideann páistí an briathar substainteach, an briathar *bí*, nuair ba cheart dóibh an chopail – *is* – a úsáid.

Ní thuigeann go leor daltaí go gcaithfean an chopail a úsáid nuair is ainmfhocal nó frása ainmfhoclach é an comhlánú, agus mar sin, deir siad, mar shampla,

'Tá Seán múinteoir' atá mícheart, seachas *'Is múinteoir é Seán'*

Míniú ar an ngramadach

Murab ionann agus an Béarla, tá dhá bhealach ann sa Ghaeilge chun 'to be' a chur in iúl, ag brath ar cibé acu is aidiacht ('He is tall') nó ainmfhocal nó ainmfhocal agus aidiacht ('He is a man' nó 'He is a tall man') a chomhlánaíonn 'to be'.

Úsáidtear an briathar 'bí' sa Ghaeilge nuair a dhéantar cur síos ar mhaoín duine nó rud éigin (i bhfoirm aidiachta de ghnáth). Ní féidir 'bí' a úsáid más ainmfhocal é a chomhlánú:

Tá sé ard ✓

Tá sé fear ✗

Tá sé fear ard ✗

Cineálacha teagaisc a mholtar:

1. Míniú simplé gramadaí ar na struchtúir
2. Péirí íosdifríochta le cur de ghlanmheabhair: Ach na péirí sin a fheicimid tugtar bealach gasta don dalta an struchtúr ceart a mheabhair dó féin, ar féidir leis dul ina muintí nuair a bhíonn amhras air
3. Gníomhaíochtaí inar gá an fhoirm cheart a úsáid.

Cineálacha teagaisc a mholtar:

1. Míniú ar an ngramadach
2. Péirí íosdifríochta le cur de ghlanmheabhair

le Pól	leis
ar Mháire	uirthi
do sinn/ muid	dúinn
chuig mé	chugam

Botúin Choitianta

Bhuail
Pól le
mé.

Ábhar Tacaíochta

GAEILGE | TEANGA Ó BHÉAL | LÉITHEOIREACHT | SCRIBHNEOIREACHT | Céim 1 agus Céim 2

Aghaidh a thabhairt ar fhadhbanna gramadaí i nGaeilge foghlaiméoirí

Struchtúr abairte agus gramadach maidir le hiarrataí agus ceisteanna

TORTHAÍ FOGHLAMA

Caitheamh, meanta agus scoláirí na bpáistí a fhorbairt i ndáil le.

Teanga Ó Bhéal:

4. Struchtúr abairte agus gramadach

Léitheoireacht:

3. Gnásanna cló

Scríbhneoireacht:

3. Gnásanna cló agus struchtúr abairte

Sa treoir seo, déanaimid moltaí maidir le conas is féidir tri ghné de ghramadach na Gaeilge a mhúineadh, gnéithe a chruthaíonn deacracht leanúnach do dhaltai i scoileanna Gaeilge agus i scoileanna Béarla.

Is iad sin:

- úsáid na copailé
- ord na focal i gclásail infinideacha
- forainmneacha réamhfhoclacha ('liam', 'dom', 'orm')

Is minic a shealbhaíonn daltaí earráidí sna réimsí gramadaí sin, cé go ndéanann siad dul chun cinn ar chineálacha eile struchtúir abairte a úsáid. Cé go gcoiseann siad na struchtúir sin in úsáid

ag múinteoirí, ní cosúil gur leor sin chun máistreacht a fháil orthu.

(i) AN CHOPAIL

Is minic a úsáideann páistí an briathar substainteach, an briathar bí, nuair ba cheart dóibh an chopail – is – a úsáid.

Ní thuigeann go leor daltaí go gcaithfean an chopail a úsáid nuair is ainmfhocal nó frása ainmfhoclach é an comhlánú, agus mar sin, deir siad, mar shampla,

'Tá Seán múinteoir' atá micheart, seachas 'Is múinteoir é Seán'

Míniú ar an ngramadach

Murab ionann agus an Béarla, tá dhá bhealach ann sa Ghaeilge chun 'to be' a chur in iúl, ag brath ar cibé acu is aidiacht ('He is tall') nó ainmfhocal nó ainmfhocal agus aidiacht ('He is a man' nó 'He is a tall man') a chomhlánaíonn 'to be'.

Úsáidtear an briathar 'bí' sa Ghaeilge nuair a dhéantar cur síos ar mhaoín duine nó rud éigin (i bhfoirm aidiachta de ghnáth). Ní féidir 'bí' a úsáid más ainmfhocal é a chomhlánú:

Tá sé ard ✓

Tá sé fear ✗

Tá sé fear ard ✗

Cineálacha teagaisc a mholtar:

1. Míniú simplé gramadaí ar na struchtúir
2. Péirí íosdifríochta le cur de ghlanmheabhair: Ach na péirí sin a fheicim tugtar bealach gasta don dalta an struchtúr ceart a mheabhrú dó féin, ar féidir leis dul ina muintí nuair a bhíonn amhras air
3. Gníomhaíochtaí inar gá an fhoirm cheart a úsáid.

Cineálacha teagaisc a mholtar:

1. Míniú ar an ngramadach
2. Péirí íosdifríochta le cur de ghlanmheabhair
3. Gníomhaíochtaí inar gá an fhoirm cheart a úsáid

Míreanna Mearaí

réamhfhocal +
forainm
= forainm

réamhfhoclach

(treoracha don
chluiche ar fáil san
Ábhar Tacaíochta)

Cleachtadh a dhéanann máistreacht

Séideán Sí

Snas ar Scéal!

Cad é an réamhfocal atá de dhíth?

Cad é an réamhfocal atá de dhíth?

 teanglann.ie

 foclóir.ie

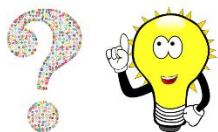
Prionta sa Timpeallacht

Ar rug tú ar
an liathróid?

Sea!

Chonaic mé
cúpla
daoine ann.

Freagair an cheist leis
an mbriathar sa cheist.

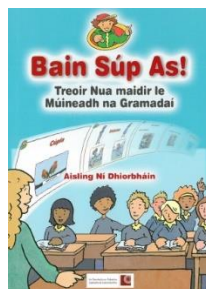
Ar rug?

Rug
Níor rug

An ndúirt?

Dúirt
Ní dúirt

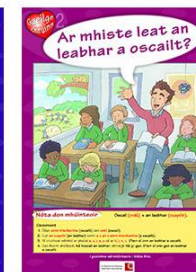

An Chomhairle um Oideachas
Gaeltachta & Gaelscolalochta

Póstaeir ar na Botúin is Coitianta

Póstaeir dírithe ar chruinneas Gaeilge, bunaithe ar na botúin is coitianta a dhéanann daltaí:

Teagasc Foirm-Dhírithe

Ábhar Tacaíochta

GAELIGE | TEANGA Ó BHÉAL | Céim 1 - Céim 4

Struchtúr Abairte agus Gramadach

TORTHAÍ FOGHLAMA

• Struchtúr Abairte agus Gramadach

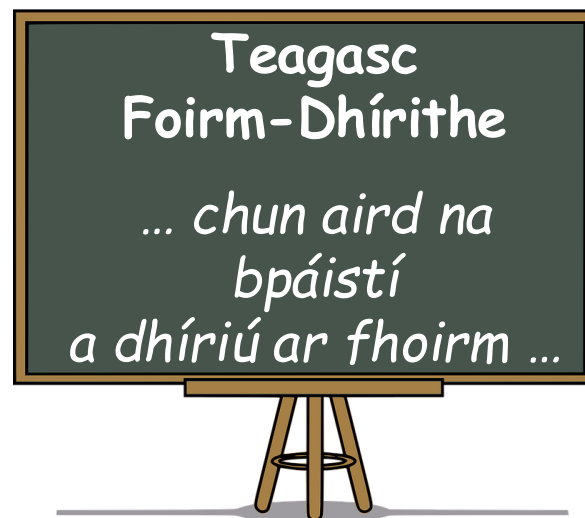
Cruinneas na Teanga sa scoil Lán-Ghaeilge

Moltar aird a dhíriú ar bhí agus ar fhoirm na teanga mar bhunphrionsabal de mhúineadh éifeachtach teanga (Ellis, 2005). Ní mór go mbeadh deis ag foghlaimoirí óga ar cheanga a fhoghlaim trí ghníomhaíochtaí cumarsáide mar aon le ceachanna struchtúrtha teanga (Harris & Ó Duibhir, 2011). Foghlaimíonn foghlaimoirí lán-Ghaeilge go leor Gaeilge ó bheith tuiscear sa teanga. Cuireann an córas tumoideachais brú ar foghlaimoirí cumarsáid a dhéanamh go rapa, áfach.

agus is minic nach mbíonn níos mó ann ag foghlaimoirí le próiseil a dhéanamh ar struchtúir na teanga. Toisc go mbíonn foghlaimoirí tumoideachais ag pié le foghlaimoirí eile a bhfuil teanga mhíchruinn acu i rich an lae, is minic nach d'ugann siad an struchtúr cruinn faoi deara in ionchur teanga an mhúinteora. Úsáideann foghlaimoirí tumoideachais cód-mheascadh, is é sin go gcuirann siad comhréir na máthaircheanga i bhfeidhm agus iad ag labhairt na tumcheanga. Má úsáideann foghlaimoirí struchtúir mhíchruinne go rialta, ar éis taimill reon na struchtúir mhíchruinne in inchinn na bhfoghlaimoirí. Nuair a bhíonn sprioc na cumarsáide bainteach amach ag

foghlaimoirí tumoideachais bíonn spreagadh uathu le teanga níos cruinne a úsáid. Ní mór aird na bhfoghlaimoirí a dhíriú ar fhoirm na teanga sa bhunscoil lán-Ghaeilge le cabairt leo struchtúir chruinne a thabhairt faoi deara agus a shealbhú go cruinn ó na luathbhlianta ar aghaidh.

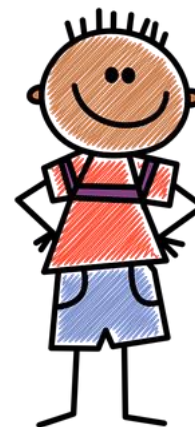
Teagasc Foirm-Dhírithe

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2 Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Tuiscint	4. Struchtúr abairte agus gramadach	Úsáid a bhaint as abairtí sothuigte a éiríonn níos deacra de réir a chéile, ina bhfuil ord na bhfocal agus struchtúr na habairte ceart, agus úsáid a bhaint as nascfhocail, comhabairtí agus abairtí casta chun sainmhíniú cuí a thabhairt. LO4, SI+2

An bhfuil cead agam ní mo lámha?

An bhfuil cead agam faigh leabhar?

An bhfuil cead agam ól deoch?

Ainm Briathartha

Teagasc Foirm-Dhírithe

Tabhairt
faoi Deara

Tréimhse

Cur Síos

1. Tabhairt faoi Deara

Aithníonn na páistí an rial ghramadaí iad féin trí fhiosrúchán gníomhach ar phatrúin.

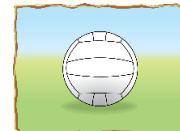
Úsáid na nathanna seo chun ceisteanna eile a chur:

- An féidir liom _____?
- An bhféadfainn _____?
- An dtiocfadh liom _____?
- An dtig liom _____?
- Ar mhiste leat _____?

An bhfuil cead agam an fhuinneog a oscailt?

An féidir liom peil a imirt?

Cad a thugann tú faoi deara?

- An bhfuil cead agam an fhuinneog a oscailt?
- An féidir liom peil a imirt?
- An féidir liom mo lón a ithe?
- An bhfuil cead agam liathróid a fháil?
- An bhfuil cead agam leabhar a léamh?
- An féidir linn an obair bhaile a thosú?

Teagasc Foirm-Dhírithe

Tabhairt
faoi Deara

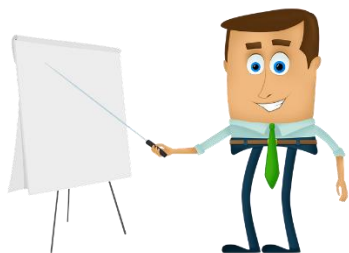
Ionchur /
Tuiscint

Tréimhse

Cur Síos

2. Tuiscint/
ionchur ar an
Spriocstruchtúr

Míníonn an múinteoir an riail agus tugann
ionchur follasach ar an spriocstruchtúr.

Seo í an
riail ...

Teagasc Foirm-Dhírithe

Tabhairt
faoi Deara

Ionchur /
Tuiscint

Cleachtadh

Tréimhse

Cur Síos

3. Cleachtadh ar an
Spriocstruchtúr

Déanann na páistí cleachtadh struchtúrtha/
teoranta ar an spriocstruchtúr.

Úsáid na nathanna seo chun
ceisteanna eile a chur:

- An féidir liom _____?
- An bhféadfainn _____?
- An dtiocfadh liom _____?
- An dtig liom _____?
- Ar mhiste leat _____?

An t-ainm briathartha

• a oscailt	• a chloisteáil	• a ghlanadh
• a fháil	• a dhéanamh	• a dhúnadh
• a fheiceáil	• a imirt	• a bhualadh
• a bhaillú	• a chríochnú	• a úsáid
• a ithe	• a ól	• a choimeád
• a shábháil	• a bhaint	• a chaitheamh
• a insint	• a thógáil	• a thuiscint

Cad iad na rudai is féidir agus
nach féidir leat a dhéanamh?

- Is féidir liom _____
- Ní féidir liom _____

Cuir na focail san ord ceart!

cead	?	bhfuil	a
fháil	An	lón	agam

Teagasc Foirm-Dhírithe

Tabhairt
faoi Deara

Ionchur /
Tuiscint

Cleachtadh

Úsáid

Tréimhse

Cur Síos

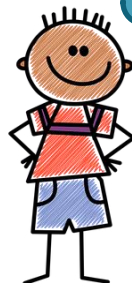
4. Úsáid an Spriocstruchtúir

Úsáideann na páistí an spriocstruchtúr i gcomhthéacsanna eile.

An bhfuil cead
agam mo
lámha a ní?

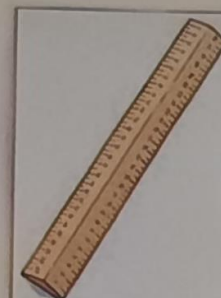
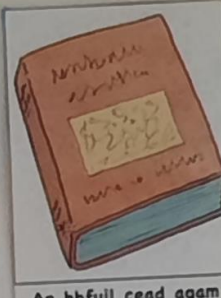
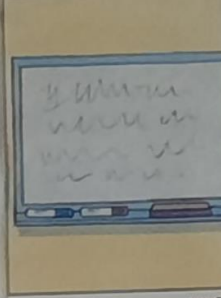
An bhfuil cead agam
leabhar a fháil?

An bhfuil
cead agam
deoch a ól?

 An bhfuil cead agam an doras a oscailt?	 An bhfuil cead agam mo mhála scoile a fháil?	 An bhfuil cead agam mo lón a ithe?	 An bhfuil cead agam do rialóir a úsáid?	 A Sheáin, an bhfuil cead agam do chriáin a úsáid?	 An bhfuil cead agam leabhar a léamh, a mhúinteoir?	 A mhúinteoir, an bhfuil cead agam an clár bán a ghlanadh?
---	--	---	---	---	--	---

An bhfuil	cead	agam	fuinneog	a fháil	?	An bhfuil cead agam foclóir a fháil? An bhfuil cead agam síosúr a fháil? An bhfuil cead agam marcóir a úsáid? An bhfuil cead agam na na dalloige a dhúnadh?
		againn	liathróid	a úsáid		
			deoch	a oscailt		
			lón	a dhúnadh		
			marcóir	a ithe		
			foclóir	a ól		
			leabhar			
			mála			

Teagasc Foirm-Dhírithe

Tabhairt
faoi Deara

Ionchur /
Tuiscint

Cleachtadh

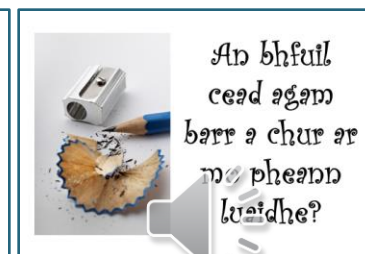
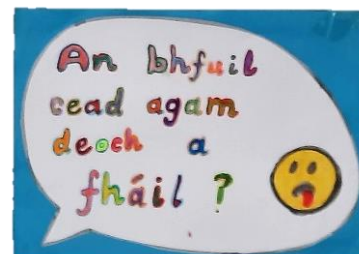
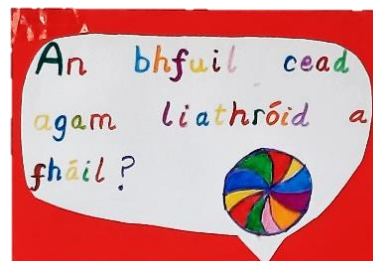
Úsáid

Tréimhse

Cur Síos

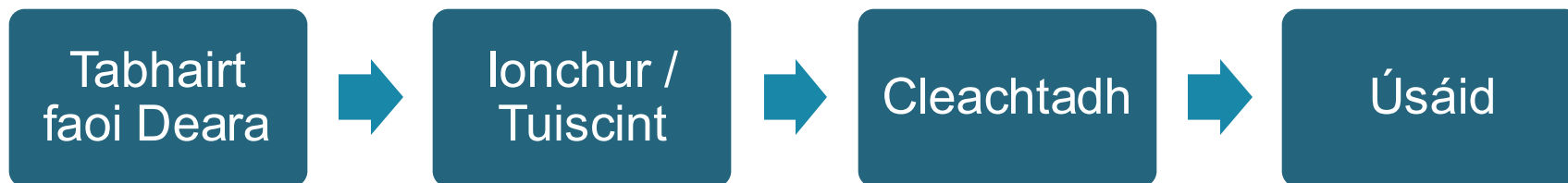
4. Úsáid an Spriocstruchtúir

Úsáideann na páistí an spriocstruchtúr i gcomhthéacsanna eile.

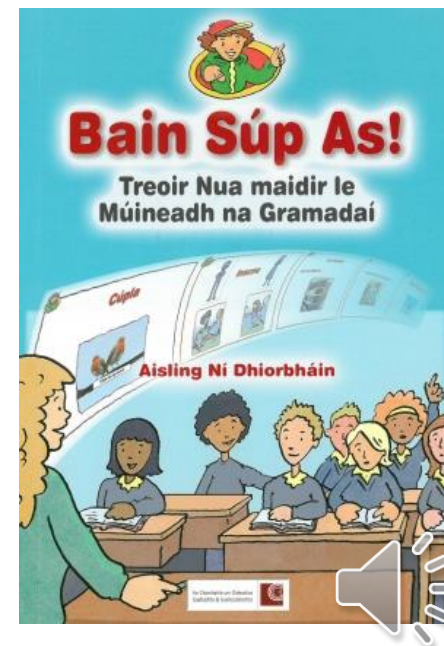

Cur Chuige Ionduchtach-Follasach

Spreagann an **cur chuige ionduchtach follasach** foghlaimoirí le rialacha na teanga a thabhairt faoi deara agus leis na rialacha gramadaí a chumadh iad féin.

Aiseolas Ceartaitheach

Is éard is brí le hAiseolas Ceartaitheach (AC) ó bhéal ná aon aiseolas ón múinteoir nó páiste eile sa rang, a dhíríonn aird an pháiste ar a b(h)otúin ghramadaí agus a spreagann an páiste chun an fhoirm chruinn den spriocstruchtúr a úsáid.

Athmhúnluithe

Leideanna

CURACLAM TEANGA NA BUNSCOILE
GAELGE

Aiseolas Ceartaitheach i gComhthéacs an Tumoideachais

TORTHAÍ FOGHLAMA

Tacaíonn an t-ábhar tacaíochta seo le mhúineadh agus le foghlaim gach teanga agus baineann sé leis na torthaí foghlama uile trasna na trí snáithe.

- Teanga ó Bhéal
- Léitheoireacht
- Scribhneoireacht

Céard is Teagasc Foirm-Dhírithé ann?

Agus muid ag trácht ar 'fhoirm' anseo, is éard a bhíonn ar intinn againn ná nithe amhail aimsir na mbriathra, inscne na n-ainmfhocal, struchtúr nó comhréir abairte, nó séimhiú nó urú a bheith ar fhocal. Is dual do pháistí díriú ar bhrí, agus is é an dúshlán atá roimh an múinteoir ná iad a spreagadh chun aird a thabhairt ar fhoirm na teanga. Mar shampla, nuair a bhíonn ceacht staire á mhúineadh ag múinteoir i suíomh

tumoideachais, ní leor é díreach tuiscint a bheith ag na páistí ar an ábhar atá siad ag éisteacht leis nó atá á léamh acu, ní mór dóibh aird a thabhairt ar an gcaoi a ndéirtear nó a scríobhtar an t-ábhar sin freisin.

Leis an Teagasc Foirm-Dhírithé (TFD), tugtar deiseanna do pháistí aird a thabhairt ar spriocfhoirmeacha teanga le linn tascanna atá dírithe ar ábhar (Ranta & Lyster, 2018). Go bunúsach, meastar gur TFD atá i gceist le gníomhaíocht teagaisc phleanáilte nó theagmhach ar bith lena dtugtar treoir do na páistí aird a thabhairt ar fhoirm na teanga, beag beann ar an ábhar atá á theagasc nó á phlé (Ellis, 2001). Maidir le TFD, tá réimse leathan straitéisí teagaisc ar féidir le múinteoirí tumoideachais leas a bhaint astu chun aird na bpáistí a dhírú ar fhoirm le linn tascanna atá dírithe ar bhrí nó ar ábhar. Sa mhéid sin, féadfar a mheas gur scáth-thearma é TFD lena

gclúdaítear a lán straitéisí teagaisc agus foghlama atá ar fáil do mhúinteoirí agus do pháistí i gcoitinne. San ábhar tacaíochta seo, cuirtear straitéisí TFD amháin i láthair, ar a dtugtar Aiseolas Ceartaitheach (AC), a d'fhéadfadh cabhrú le múinteoirí 'frithchothromaíocht' (Lyster, 2007) a bhaint amach idir teagasc ábhair agus teagasc foirme sa seomra ranga tumoideachais, chun T2 níos cruinne a chothú i measc páistí tumoideachais. Diríonn an sampla seo ar AC ó bhéal.

www.curriculumonline.ie
www.ncca.ie/primary

Aiseolas Ceartaitheach

Le hAthmhúnluithe mar straitéis ceartaítear aon bhotún teanga ó bhéal a dhéanann an páiste tríd an bhfoirm cheart a thabhairt dó/di.

Tá dhá aintín agam.

Tá beirt aintíní agat! Tá beirt aintíní agat!

comhionann daoine.

Aiseolas Ceartaitheach

I gcás **Leideanna** mar straitéis cheartúcháin ... **ní luaitear an fhoirm chruinn** ach spreagtar an páiste chun an fhoirm mhíchruinn den teanga a thabhairt faoi deara ina c(h)uid cainte agus í a cheartú é/í féin.

Tá trí uncail agam.

Cén saghas uimhreacha a úsáidimid nuair atáimid ag comhaireamh daoine?

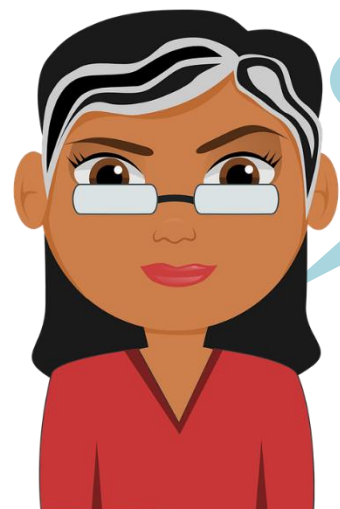
Tá ... cé mhéad uncail agat?

Trí uncail?
(athrá ar an mbotún agus tuin chainte athraithe)

Cad é sin arís?

Ní thuigim thú!

Gabh mo leithscéal!

Aiseolas Ceartaitheach

Moltar úsáid a bhaint as Aiseolas Ceartaitheach i gcaoi chórasach ar bonn leanúnach sa seomra ranga.

CURACLAM TEANGA NA BUNSCOILE
GAELIGE

Ábhar Tacaíochta

GAELIGE | TEANGA Ó BHÉAL | LÉITHEOIREACHT | SCRÍBHNEOIREACHT | Céim 1 go Céim 4

Aiseolas Ceartaitheach i gComhthéacs an Tumoideachais

TORTHAÍ FOGHLAMA

Tacaíonn an t-ábhar tacaíochta seo le múineadh agus le foghlaim gach teanga agus baineann sé leis na torthaí foghlama uile trasna na trí snáithe.

- Teanga ó Bhéal
- Léitheoireacht
- Scríbhneoireacht

Céard is Teagasc Foirm-Dhírthe ann?

Agus muid ag trácht ar 'fhoirm' anseo, is éard a bhíonn ar intinn againn ná nithe amhail aimsir na mbriathra, inscne na n-ainmfhocal, struchtúr nó comhréir abairte, nó séimhiú nó urú a bheith ar fhocal. Is dual do pháistí díriú ar bhrí, agus is é an dúshlán atá roimh an múinteoir ná iad a spreagadh chun aird a thabhairt ar fhoirm na teanga. Mar shampla, nuair a bhíonn ceacht staire á mhúineadh ag múinteoir i suíomh

tumoideachais, ní leor é díreach tuiscint a bheith ag na páistí ar an ábhar atá siad ag éisteach leis nó atá á léamh acu, ní mór dóibh aird a thabhairt ar an gcaoi a ndéirtear nó a scríobhtar an t-ábhar sin freisin.

Leis an Teagasc Foirm-Dhírthe (TFD), tugtar deiseanna do pháistí aird a thabhairt ar spriocfhoirmeacha teanga le linn tascanna atá dírithe ar ábhar (Ranta & Lyster, 2018). Go bunúsach, meastar gur TFD atá i gceist le gníomhaíocht teagaisc phleanáilte nó theagmhasach ar bith lena dtugtar treoir do na páistí aird a thabhairt ar fhoirm na teanga, beag beann ar an ábhar atá á theagasc nó á phlé (Ellis, 2001). Maidir le TFD, tá réimse leathan straitéisí teagaisc ar féidir le múinteoirí tumoideachais leas a bhaint astu chun aird na bpáistí a dhíriú ar fhoirm le linn tascanna atá dírithe ar bhrí nó ar ábhar. Sa mhéid sin, féadfar a mheas gur scáth-thearma é TFD lena

gclúdaítear a lán straitéisí teagaisc agus foghlama atá ar fáil do mhúinteoirí agus do pháistí i gcoitinne. San ábhar tacaíochta seo, cuirtear straitéis TFD amháin i láthair, ar a dtugtar Aiseolas Ceartaitheach (AC), a d'fhéadfadh cabhrú le múinteoirí 'frithechothromaíocht' (Lyster, 2007) a bhaint amach idir teagasc ábhair agus teagasc foirme sa seomra ranga tumoideachais, chun T2 níos cruinne a chothú i measc páistí tumoideachais. Diríonn an sampla seo ar AC ó bhéal.

www.curriculumonline.ie
www.ncca.ie/primary

73

Athmhúnluithe

Leideanna

Saibhreas

Curaclam Teanga na Bunscoile

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)				
Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2	Céim 3: Rang 3 agus Rang 4	Céim 4: Rang 5 agus Rang 6
	Trí eispéiris chuí foghlama spraiúla ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
5. Stór focal	Úsáid a bhaint as straitéisí éagsúla ar nós gheáitsí an chainteora, tuin chainte, focail atá ar eolas cheana, pictiúr, struchtúr na habairte, sainmhíniú agus cur síos chun tuiscint ar fhocail nua a léiriú agus iad a úsáid, agus i dteangacha éagsúla nuair is cuí. Úsáid a bhaint as stór focal agus frásaí ó bhéal a éiríonn níos sofaisticiúla de réir a chéile, ina measc teanga a bhaineann le téacs agus le topaic agus teanga a bhaineann go sonrach le hábhar ar leith, agus teanga gan chomhthéacs a chur in iúl. Réimse leathan de bheannachtaí, nathanna cainte agus frásaí coitianta a úsáid is tuin agus foghraíocht chuí a úsáid agus iad a úsáid sa chomhthéacs cuí. LO5, S1+2		Réimse de straitéisí a roghnú agus a chur i bhfeidhm chun réimse leathan d'fhocail agus de fhrásaí a shealbhú ó fhoinsí éagsúla, ar nós litríochta, téacsanna sainábhair agus teangacha eile. LO5, S3	Stór leathan focal, frásaí agus teanga fháthchiallach a roghnú agus a úsáid go criticiúil, i gcás coincheapa agus topaicí teibí, sainiúla agus atá ar eolas, de réir mar a oireann don lucht éisteachta agus don chuspóir. LO5, S4

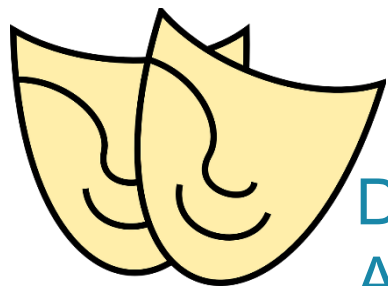

Saibhreas

Scéalaíocht

Drámaíocht
Agallaimh bheirte

Rannaireacht
& Filíocht

Amhránaíocht

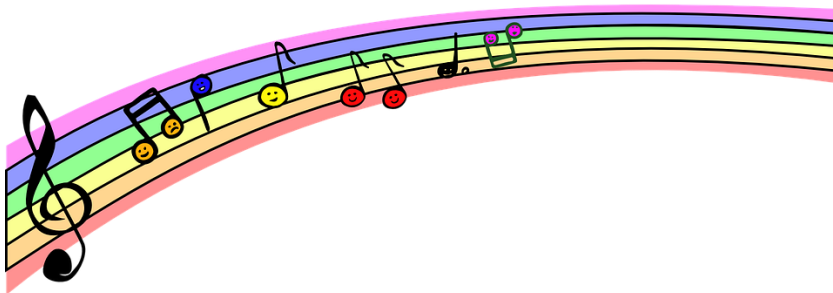

Nathanna Cainte Saibhre

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)		
Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha Trí eispéiris chuí foghlama spraiúla ba cheart go mbeadh páistí in ann
		Céim 2: Rang 1 agus Rang 2 Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Fiosrú agus úsáid	12. Cur síos, tuar agus machnamh	Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, imeachtaí agus próisis a bhaineann le fíor-chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíocha, iad a thuar agus machnamh a dhéanamh orthu. LO12, SI+2

Tá Mamaí ag teacht faoi mo dhéin,
Tá Mamaí ag teacht faoi mo dhéin,
Tá Mamaí ag teacht,
Tá Mamaí ag teacht,
Tá Mamaí ag teacht faoi mo dhéin.

Tá Daidí/ Mamó/ an feighlí ag teacht ...

Aidiachtaí Uamacha

dian
dícheallach

bréan
bailithe

tuirseach
traochta
tnáite

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)			
Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2
		Trí eispéiris chuí foghlama spráúla ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Fiosrú agus úsáid	12. Cur síos, tuar agus machnamh	Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, imeachtaí agus próisis a bhaineann le fíor-chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhláocha, iad a thuar agus machnamh a dhéanamh orthu. LO12, SI+2	

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)				
Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2	Céim 3: Rang 3 agus Rang 4
		Trí eispéiris chuí foghlama spráúla ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Fiosrú agus úsáid	10. Teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach	Éisteacht agus freagairt le gnéithe aeistéitiúla agus cruthaitheacha teanga agus teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach, agus trasna teangacha éagsúla nuair is cuí. LO10, SI+2		Éisteacht le gnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha na teanga, iad a aithint, agus freagairt dóibh ag leibhéal fuaimne, focail, abairte agus téacs agus an teanga a láimhseáil go cruthaitheach.
				Teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach ina gcomhrá agus a dtéacsanna féin agus trasna teangacha éagsúla nuair is cuí. LO10, SI+4

Stór Focal níos Leithne

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)			
Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2
		Trí eispéiris chuí foghlama spráíúla ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Fiosrú agus úsáid	7. larratais, ceisteanna agus idirghníomhuithe	Riachtanais, tuairimí agus roghanna pearsanta a chur in iúl agus a ndearcadh a mhíniú agus a chosaint.	

**Is maith le madra cnámh,
Is breá le moncaí cnó
Tá dúil ag cat i mbainne
Is taitníonn féar le bó.**

**Tá suim ag coinín i gcabáiste,
Tá bá ag luch le grán.
Tá cion ag asal ar chairéid,
Ach b'fhearr liom féin milseáin.**

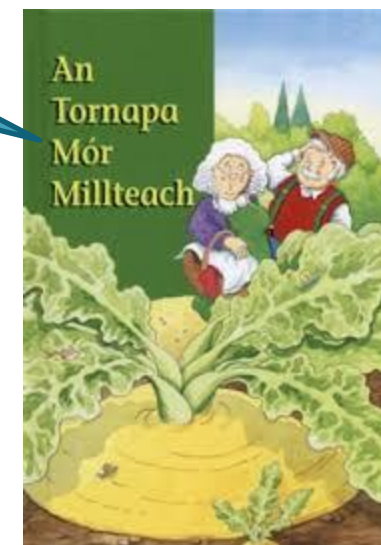
Aidiachtaí Uamacha

beag
bídeach

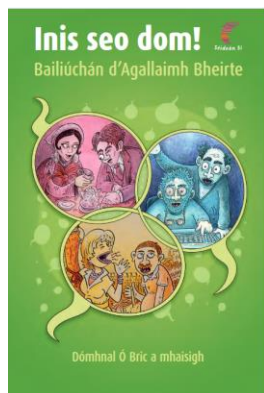

mór
millteach

Aidiachtaí Uamacha

Fear:

Ní fheicim a dhath sna duilleoga,
Ach fan ... sin cloigeann láirín.
Is amharc ansin, taobh thiar den láir:
Sin asal agus cairrín.

Bean:

Nach tú atá glinnsúileach géar,
Chomh haireach leis an dreoilín.
Is léir duit féin, gan dabht ar bith,
An bhrí taobh thiar den mhéid sin.

glinnsúileach
géar

Bhí cleas críonna
cleasach ag cleasaí
crua cliste!

Samhlacha

chomh
ciúin le
luch

chomh fuar
le sioc

chomh dána
le muc

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)

Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 3: Rang 3 agus Rang 4	Céim 4: Rang 5 agus Rang 6
		Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Fiosrú agus úsáid	12. Cur síos, tuar agus machnamh	Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, eachtraí, próisis, mothúcháin agus eispéiris a bhaineann le réimse leathan d'fhíor-choincheapa, agus coincheapa samhlaíocha, iad a thuair, agus machnamh agus measúnú a dhéanamh orthu. LO 12, S3+4	

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéal (T1)

Gné	Uimhir agus Lipéad	Céim 1: Naionán shóisearacha agus naionán shinsearacha	Céim 2: Rang 1 agus Rang 2	Céim 3: Rang 3 agus Rang 4	Céim 4: Rang 5 agus Rang 6
		Trí eispéiris chuí foghlama spráúla ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann	Trí eispéiris chuí foghlama tarraingtí ba cheart go mbeadh páistí in ann
Fiosrú agus úsáid	10. Teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach	Éisteacht agus freagairt le gnéithe aeistéitiúla agus cruthaitheacha teanga agus teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach, agus trasna teangacha éagsúla nuair is cuí. LO 10, S1+2		Éisteacht le gnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha na teanga, iad a aithint, agus freagairt dóibh ag leibhéal fuaimne, focail, abairte agus téacs agus an teanga a láimhseáil go cruthaitheach. Teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach ina gcomhréir le dtéacsanna féin agus trasna teangacha éagsúla nuair is cuí. LO 10, S3+4	

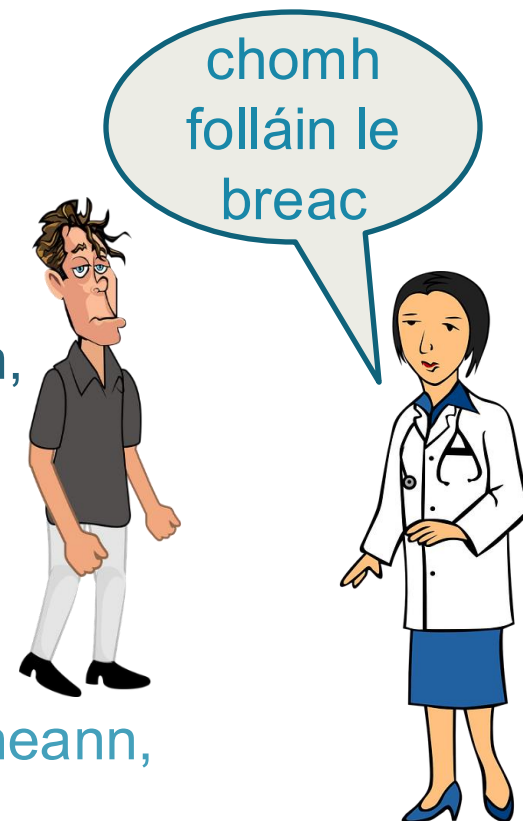
Samhlacha

Clinic an Daingin

Ach a dhochtúir, nílimid críochnaithe agus neosfadsa duitse cén fáth,
Tá tinneas boilg orm ó inné. Bhuel, bíonn sé orm na haon lá.
Tá loscaidí orm is brúchtaíl is gan trácht ar na broimeannaí,
Is deabhadh orm on leithreas ar nós capall ráis in Aintree.

Tá sé sin cloiste agam cheana, is dóigh liom go bhfuil sé ar fad id cheann,
Má bhí pian id chois inné, inniu tá sé id dhrom.

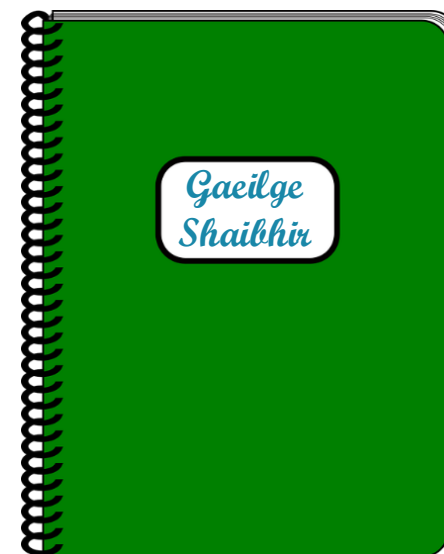
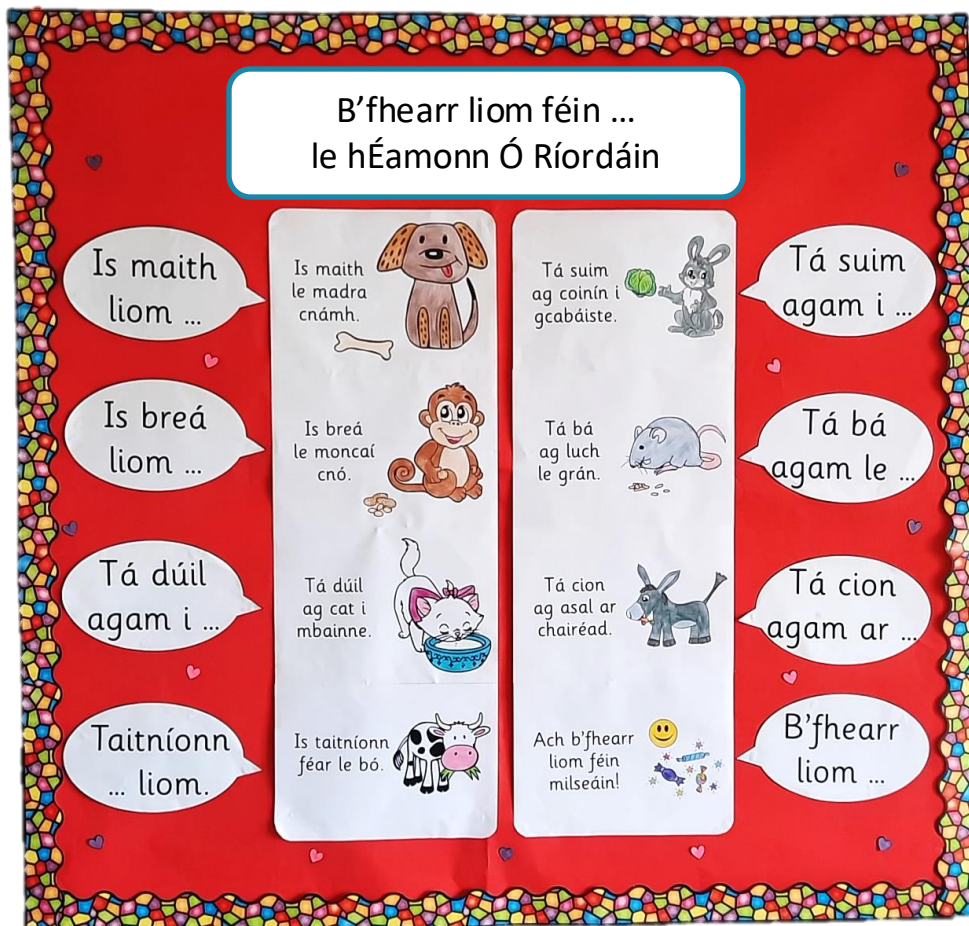
Anois caith uait na brainsí breátha seo, tánn tú **chomh folláin le breac**,
Dún an doras ar do shlí amach, lig do dhuine éigin atá breoite teacht isteach.

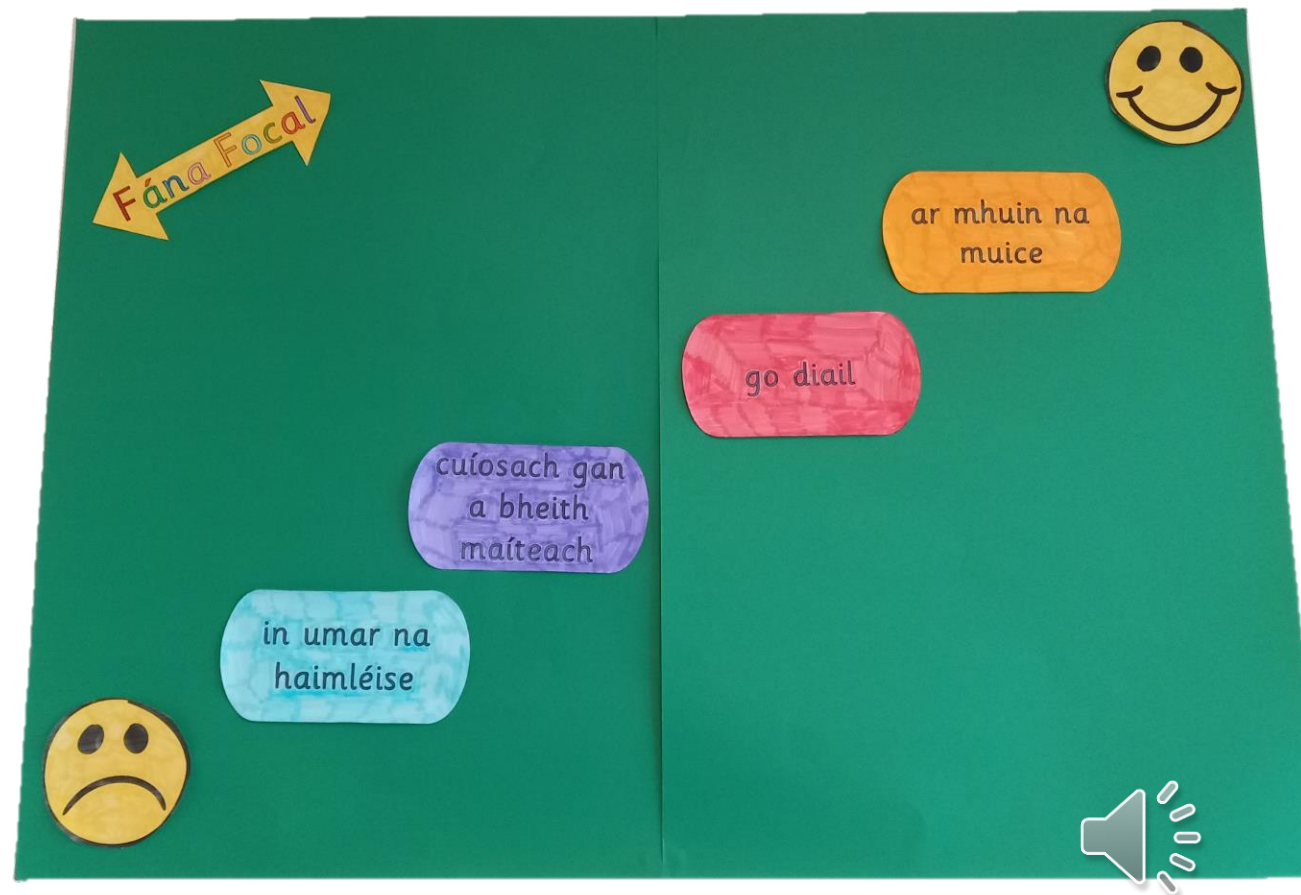
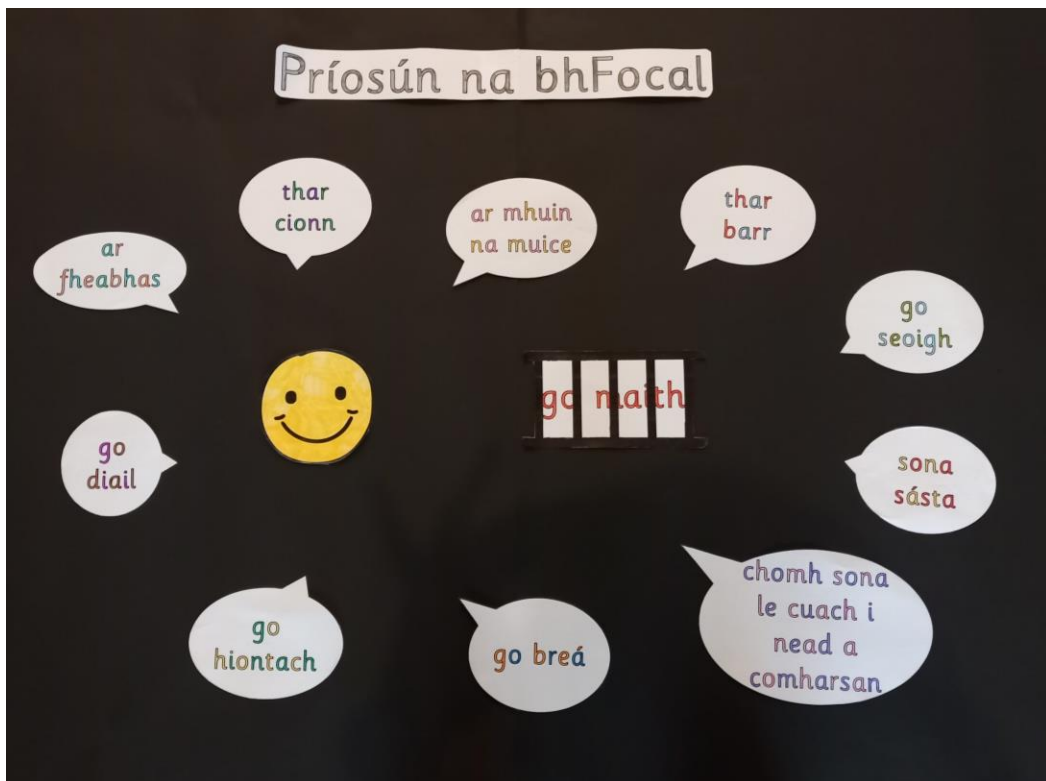

Spreagadh

Oide

Spreagadh

Oide

Rabhlóga

- Léann an múinteoir amach an rabhlóg. Ina mbeirteanna, deir siad an rabhlóg os ard.
- Déanann siad iarracht í a rá chomh tapa agus is féidir.
- Cuireann siad geáitsí léi.
- Déanann siad bualadh bos agus an rabhlóg á rá acu.

1. Seacht sicín ina seasamh sa sneachta lá sioca.
2. Fástar fataí fada go fairsing le feamainn.
3. Bhí an bhean bheag bhocht breoite brúite leis an bhfuacht.
4. D'íth damh dubh ubh amh ar neamh.
5. Meallann muilt Dé go mall ach meallann siad go mion.

Rabhlóga a Chumadh (Aimsir Láithreach agus Aimsir Fháistineach)

Mar chuid den ghníomhaíocht seo, faigheann an páiste deis rabhlóg a chumadh san Aimsir Láithreach nó san Aimsir Fháistineach.

*Is féidir dul siar ar an ngníomhaíocht 'Rabhlóga' más maith leat roimh ré.

- Roghnaíonn an múinteoir páiste amháin ón rang agus úsáid a (h)ainm don rabhlóg, m.sh., Fiona.
- Iarrann an múinteoir ar an rang féachaint timpeall an tseomra chun rud a thosaíonn le 'f' a fháil, m.sh. fuinneog, fiseán.
- Roghnaíonn an rang briathar ón liosta thíos agus cumann rabhlóg ghearr, m.sh. Faigheann Fiona fiseán.
- Déanann an rang cleachtadh ar an rabhlóg cúpla uair ag éirí níos tapúla de réir a chéile.
- Iarrann an múinteoir ar an rang aidiacht a chur leis, m.sh. Faigheann Fiona fiseán fada.
- Roghnaíonn an rang páiste eile agus cumann rabhlóg dó/dí.

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Snas ar Scéal!
Eochraíocht 2

1. Cad é atá chomh... le...?

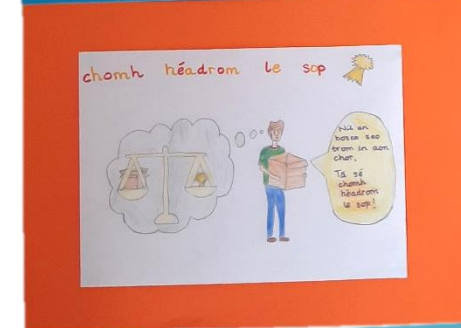
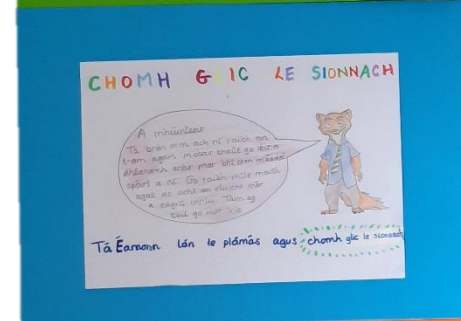
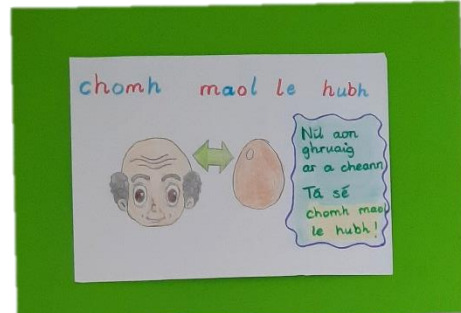
chomh bán le sneachta
chomh bog le tocht
chomh ciúin le luchóg
chomh crua le cloch
chomh dearg le fuil
chomh dubh le gual
chomh fada le muc
chomh fairsing le sioc
chomh glic le sionnach
chomh héadrom le cainte
chomh huaineach le coill
chomh lag le sop
chomh milt le mil
chomh sean leis na cnoic

2. Cuir síos air!

aisleach
amaideach
beomhar
bocht
breagach
bónach
callánach
canta
cantúireach
castasach
craoach
cruálach
dífúil
diagraiseach
dóchasach
dúnta
éadmar

eolach
feargach
fóin
fairfe
falláin
gaiciúil
garbh
gealgháireach
gíochúiseach
gleite
gonta
leadránach
leanmhar
lom
luachmhar
milleannach
mishláintiúil

misháúil
neirbhíseach
rathúil
réchúiseach
sábháilte
saibhir
samnasach
santach
scaitil
séimh
slán
slachtmhar
tábhachtach
traochta
trioblóideach
truacanta
uafásach

Spreagadh

✧ ✧ ✧ ✧	Gaeilge Shaoibhir	✧ ✧ ✧ ✧
Ainm:		Dáta:
Nai Bheaga (M. Aislín)		Rang a Trí (M. Laoise)
Nai Bheaga (M. Brian)		Rang a Trí (M. Micheál)
Nai Mhóra (M. Ciardán)		Rang a Ceathair (M. Niall)
Nai Mhóra (M. Deirdre)		Rang a Ceathair (M. Orla)
Rang a hAon (M. Eibhlín)		Rang a Cúig (M. Peigi)
Rang a hAon (M. Fionn)		Rang a Cúig (M. Ruairí)
Rang a Dó (M. Gearóid)		Rang a Sé (M. Seán)
Rang a Dó (M. Íde)		Rang a Sé (M. Treasa)
Siniú:		

Pas Obair Bhaile

Tá éacht déanta ag _____ ó thaobh na Gaeilge de. Mar sin
 tá cead aige/aici oíche amháin a thógáil saor ó obair bhaile
 scríofa!

Síniú an Mhúinteora: _____

.....

Ba mhaith linn an dearbhán a úsáid inniu, ar an _____.

Síniú an Pháiste: _____

Síniú an Tuismitheora: _____

Cuireadh do Theidí

Tá éacht déanta ag _____ ó thaobh na Gaeilge de. Mar sin
 tá cead aige/aici Aoine amháin a roghnú agus teidí a thabhairt ar
 scoil an lá sin!

Síniú an Mhúinteora: _____

Ba mhaith linn go rachadh teidí ar scoil inniu, ar an _____.

Síniú an Pháiste: _____

Síniú an Tuismitheora: _____

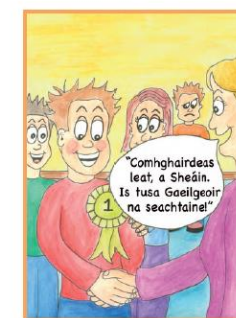

Spreag an Ghaeilge le Spraioi

Scaoil Uait Í!

Cuid 4

Spreagadh na Cainte

Regio en Scolethron

omroep onder de naam Regio en Scolethron is op 1 augustus 2013 ontstaan uit de fusie van de omroep Regio en de omroep Scolethron. De fusie van de twee omroepen heeft tot een nieuw omroep met een nieuw logo en een nieuw uiterlijk geleid. Het logo van Regio en Scolethron is een gouden trofee met een blauw lint. Het uiterlijk van Regio en Scolethron is modern en aantrekkelijk. Het logo is opgenomen in de afbeelding van de trofee.

Levensgroot Streeklief

Levensgroot Streeklief is een gratis online platform voor de verkoop van streekproducten. Het platform is opgericht door de provincie Noord-Brabant en de provincie Limburg. Het platform is bedoeld om de verkoop van streekproducten te stimuleren en de inkomsten van de provincies te vergroten. Het platform is opgenomen in de afbeelding van de kaart van Noord-Brabant en Limburg.

Scoletviesdagen bij de Scolethron en Regio

omroep scolethron en regio zijn op 1 augustus 2013 ontstaan uit de fusie van de twee omroepen. De fusie van de twee omroepen heeft tot een nieuw omroep met een nieuw logo en een nieuw uiterlijk geleid. Het logo van scolethron en regio is een gouden trofee met een blauw lint. Het uiterlijk van scolethron en regio is modern en aantrekkelijk. Het logo is opgenomen in de afbeelding van de trofee.

Gaaitvrijheid op de scole

Straatmuzikanten in de regio

Stad	Regio
1. Rotterdam	Regio
2. Amsterdam	Regio
3. Utrecht	Regio
4. Groningen	Regio
5. Eindhoven	Regio

Straatmuzikanten in de regio

omroep scolethron en regio zijn op 1 augustus 2013 ontstaan uit de fusie van de twee omroepen. De fusie van de twee omroepen heeft tot een nieuw omroep met een nieuw logo en een nieuw uiterlijk geleid. Het logo van scolethron en regio is een gouden trofee met een blauw lint. Het uiterlijk van scolethron en regio is modern en aantrekkelijk. Het logo is opgenomen in de afbeelding van de trofee.

Straatmuzikanten in de regio

omroep scolethron en regio zijn op 1 augustus 2013 ontstaan uit de fusie van de twee omroepen. De fusie van de twee omroepen heeft tot een nieuw omroep met een nieuw logo en een nieuw uiterlijk geleid. Het logo van scolethron en regio is een gouden trofee met een blauw lint. Het uiterlijk van scolethron en regio is modern en aantrekkelijk. Het logo is opgenomen in de afbeelding van de trofee.

Táim ag moladh

don deis iarracht a leith baint na Gaeilge.

Síneas an mhóinín _____ Dála _____

Síneas an mhóinín _____ Dála _____

Síneas an mhóinín _____ Dála _____

Féidearthachtaí Eile

Tomhais

Tréanna

Beannachtaí

Mallachtaí

Seanfhocail

Lúibíní

Samplaí Dea-Chleachtais Eile

Saibhreas (nathanna cainte saibhre)

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéalaí (T1)

Clár	Uimhir agus Léipid	Cáim 1: Náisiún dhéanacha agus náisiún éireannacha	Cáim 2: Rang 1 agus Rang 2
Clár 1	12. Cur síos, tuair agus machnamh	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann

Clár 1: 12. Cur síos, tuair agus machnamh

Cur síos a dhéanamh ar ghrúpaí na n-athanna agus príomha a bhaineann le na chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíochta le a thair agus machnamh a dhéanamh orthu. LO12.5.1+2

Fad seo ann:

Tá an fhísiúimhe díomh anois!

Ní raibh mé ach sa.

Ní raibh sé ach díreach tagtha ar an saol.

Ní ann ach...

D'fhéadfá leas a bhaint as an scéalaíocht chun nathanna cainte saibhre a mhúineadh na leanaí agus tú ag iarraidh díriú isteach ar riachtanais na leanaí sa seomra ranga agus dul i ngleic leis an nGaeilge líofa lofa!

Oide.ie

Saibhreas (stór focal níos leithne)

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéalaí (T1)

Clár	Uimhir agus Léipid	Cáim 1: Náisiún dhéanacha agus náisiún éireannacha	Cáim 2: Rang 1 agus Rang 2	Cáim 3: Rang 1 agus Rang 2	Cáim 4: Rang 1 agus Rang 2
Clár 1	12. Cur síos, tuair agus machnamh	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann

Clár 1: 12. Cur síos, tuair agus machnamh

Cur síos a dhéanamh ar ghrúpaí na n-athanna agus príomha a bhaineann le na chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíochta le a thair agus machnamh a dhéanamh orthu. LO12.5.1+2

Fad seo ann:

Tá an fhísiúimhe díomh anois!

Ní raibh mé ach sa.

Ní raibh sé ach díreach tagtha ar an saol.

Ní ann ach...

D'fhéadfá leas a bhaint as amhráin, rainn, scéalta agus agallaimh bheirte chun stór focal níos leithne a mhúineadh do na leanaí.

Oide.ie

Trumpa, trampa, trampa, tró!

Déanfaidh mé torann

Is déanfaidh mé gleo.

Buailfidh mé drumma

A haon! A dó!

Trumpa, trampa, trampa, tró!

D'fhéadfá leas a bhaint as amhráin, rainn, scéalta agus agallaimh bheirte chun stór focal níos leithne a mhúineadh do na leanaí.

Fad seo ann:

Tá an fhísiúimhe díomh anois!

Ní raibh mé ach sa.

Ní raibh sé ach díreach tagtha ar an saol.

Ní ann ach...

D'fhéadfá leas a bhaint as amhráin, rainn, scéalta agus agallaimh bheirte chun stór focal níos leithne a mhúineadh do na leanaí.

Oide.ie

Saibhreas (Aidiachtaí Uamacha)

Samplaí Dea-Chleachtais

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéalaí (T1)

Clár	Uimhir agus Léipid	Cáim 1: Náisiún dhéanacha agus náisiún éireannacha	Cáim 2: Rang 1 agus Rang 2	Cáim 3: Rang 1 agus Rang 2	Cáim 4: Rang 1 agus Rang 2
Clár 1	12. Cur síos, tuair agus machnamh	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann

Clár 1: 12. Cur síos, tuair agus machnamh

Cur síos a dhéanamh ar ghrúpaí na n-athanna agus príomha a bhaineann le na chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíochta le a thair agus machnamh a dhéanamh orthu. LO12.5.1+2

Fad seo ann:

Tá an fhísiúimhe díomh anois!

Ní raibh mé ach sa.

Ní raibh sé ach díreach tagtha ar an saol.

Ní ann ach...

D'fhéidir go leor samplaí d'aidiachtaí uamacha a aimsiú i scéalta éagsúla agus tá go leor féidearthachtaí ann.

Féidir linn aidiachtaí uamacha a léamh i dtéacsanna, nó is féidir linn leas a bhaint astu nuair atáimid ag caint faoi téacsanna agus nuair atáimid ag déanamh cur síos ar na léaráidí agus na carachtair atá iontu.

Moltar leas a bhaint as aidiachtaí uamacha ag amanna oiriúnacha i rith an lae, m.sh. ag am sosa agus am lóin. Má dhéanaimid eiseamláirí orthu mar mhúinteoirí is féidir linn cur go mór le saibhreas teanga na leanaí amháin.

Oide.ie

slán sábháirte

te teolaí

breá bliasta

sona sásta

fuair fearntach

Is féidir go leor samplaí d'aidiachtaí uamacha a aimsiú i scéalta éagsúla agus tá go leor féidearthachtaí ann.

Féidir linn aidiachtaí uamacha a léamh i dtéacsanna, nó is féidir linn leas a bhaint astu nuair atáimid ag caint faoi téacsanna agus nuair atáimid ag déanamh cur síos ar na léaráidí agus na carachtair atá iontu.

Moltar leas a bhaint as aidiachtaí uamacha ag amanna oiriúnacha i rith an lae, m.sh. ag am sosa agus am lóin. Má dhéanaimid eiseamláirí orthu mar mhúinteoirí is féidir linn cur go mór le saibhreas teanga na leanaí amháin.

Oide.ie

Saibhreas (Samhlacha)

Samplaí Dea-Chleachtais

Torthaí Foghlama don Teanga ó Bhéalaí (T1)

Clár	Uimhir agus Léipid	Cáim 1: Náisiún dhéanacha agus náisiún éireannacha	Cáim 2: Rang 1 agus Rang 2	Cáim 3: Rang 1 agus Rang 2	Cáim 4: Rang 1 agus Rang 2
Clár 1	12. Cur síos, tuair agus machnamh	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann	Tri expéiriú chúl foghlama tarrainní le chéile go mbeadh páirtí in ann

Clár 1: 12. Cur síos, tuair agus machnamh

Cur síos a dhéanamh ar ghrúpaí na n-athanna agus príomha a bhaineann le na chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíochta le a thair agus machnamh a dhéanamh orthu. LO12.5.1+2

Fad seo ann:

Tá an fhísiúimhe díomh anois!

Ní raibh mé ach sa.

Ní raibh sé ach díreach tagtha ar an saol.

Ní ann ach...

Is féidir go leor samplaí de shamhlacha a aimsiú i scéalta agus in agallaimh bheirte. D'fhéadfá plé a dhéanamh orthu leis na leanaí agus iad a úsáid sa seomra ranga leo ina dhiaidh sin.

chomh beag le lúchóg

chomh mór le béar

chomh cantalach le dris

chomh mór le béar

chomh mór le béar

Oide.ie

Is féidir go leor samplaí de shamhlacha a aimsiú i scéalta agus in agallaimh bheirte. D'fhéadfá plé a dhéanamh orthu leis na leanaí agus iad a úsáid sa seomra ranga leo ina dhiaidh sin.

chomh beag le lúchóg

chomh mór le béar

chomh cantalach le dris

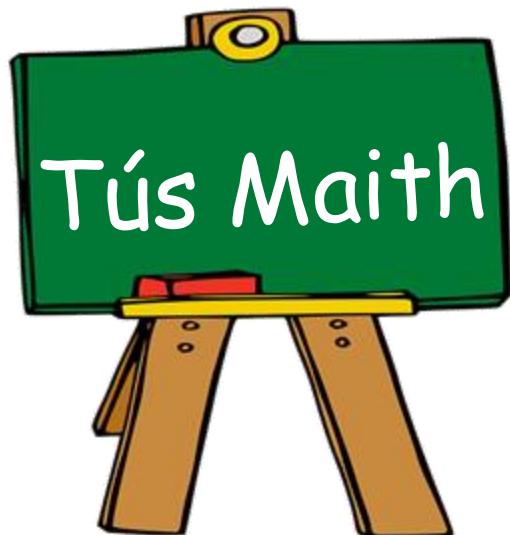
chomh mór le béar

chomh mór le béar

Oide.ie

An Ghaeilge a chur chun cinn mar Theanga Chaidrimh na Scoile

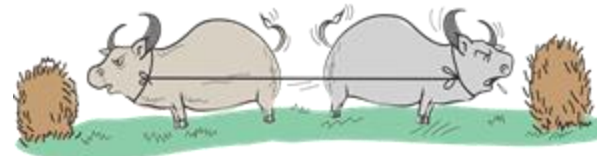
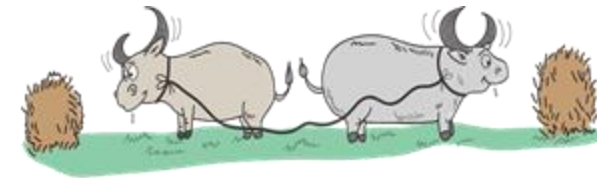
As Lámha a Chéile

Ní Neart go Cur le Chéile

- Bíonn sé mar aidhm... úsáid shóisialta na sprioctheanga a chothú i measc na ndaltaí leo féin, ina ngnáthshaol teaghlaigh agus lasmuigh de sin sa phobal (Comhairle na Gaelscolaíochta, 2009).
- Nuair a bhíonn baint lárnach ag tuismitheoirí agus baill an phobail leis an scoil, bíonn dea-thionchar aige... ar thorthaí acadúil na bpáistí, go háirithe i gcás leanaí a labhrann an teanga mhionlaigh (Cloud et al., 2000).

Lasmuigh den Seomra Ranga

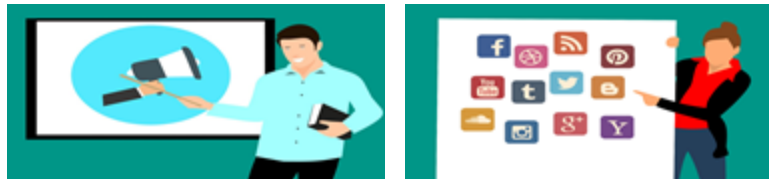
- Feachtais/duaiseanna ó thaobh an rang/dalta is fearr, chun an Ghaeilge a labhairt is a chur chun cinn.
 - Daltaí sinsearacha na scoile a chur i gceannas ar an bhfeachtas
- Gníomhaíochtaí seach-churaclaim a sholáthar trí Ghaeilge
- Gach iarracht foireann teagaisc agus foireann choimhdeach a earcú atá líofa sa Ghaeilge
 - Eolas agus tuiscint acu ar an gcleachtas oideolaíoch a bhaineann le teagasc trí Ghaeilge.
 - Tacú leo chun tabhairt faoi chúrsaí forbartha, nuair is cuí.

Lasmuigh de Gheataí na Scoile

- Páirt a ghlacadh in imeachtaí agus i gcomórtais le scoileanna eile a fheidhmíonn trí Ghaeilge.
- Nasc a chothú le grúpaí/eagraíochtaí sa phobal a úsáideann an Ghaeilge.
- Cuireadh a thabhairt do dhaoine ón bpobal nó sárchainteoirí teacht isteach agus caint spreagúil a thabhairt do dhaltaí.

Tuismitheoirí & Caomhnóirí

- Tús áite d'úsáid na Gaeilge sa chumarsáid le tuismitheoirí.
 - Ní mór cultúr a chothú ina bhfáiltítear roimh gach leibhéal Gaeilge.
- Gaol láidir, leanúnach, comhoibritheach a léireoidh obair leanúnach an ranga agus na scoile.
 - Go mbeidh tuismitheoirí in ann cabhrú le frásaí na seachtaine, obair bhaile, srl.
- Tacaíochtaí a bheith ar fáil chun cumas Gaeilge na dtuismitheoirí a fheabhsú/shaibhriú.

Ag Tabhairt Faoi

Beatha Teanga

Oide

PLEAN DEIS

Comhionannas Deiseanna a Sholáthar i Scoileanna

SCÉIM AITHEANTAIS MAR SCOIL GHAELTACHTA

PRÓISEAS SÉ-CHÉIM NA FÉINMHEASTÓIREACHTA SCOILE

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Comhthéacs Foghlama Chumaisc

Deiseanna cumarsáide ó bhéal a chruthú ar an ardán foghlama.

Leas a bhaint as féidearthachtaí an ardáin chun tabhairt faoi aiseolas agus comhdháil.

Modhanna cumarsáide idir daltaí a leathnú.

Tacú Teicneolaíochta

padlet

Pádraig Mac Uaith - 1m

An Ghaeilge - Teanga Chaidrimh na Scoile

Scoileanna Gaeltachta agus Gaelscoileanna

Spreag an Ghaeilge le Spraioi

Ceachtanna gus cluichí clóis

Ag tacú le Critéir 1, 2, 4. TF: 2

Spreag an Ghaeilge le Spraioi

Scaoil Uait Í!

Spreag-an-Ghaeilge-le-Spraioi-2019-1

PDF document

www.cogg.ie

Spreag an Ghaeilge le Spraioi- Físeáin

Ag tacú le Critéir 1, 2, 4. TF: 2

results

Enjoy the videos and music you love, ...

Youtube

Filíocht

Áis fhilíochta do na bunranganna

Ag tacú le Critéir 1, 6. TF:4

Forwarding Learning

Fonn le Filíocht | CCEA

Tá dánta éagsúla sa leabhrán seo leis...

ccea

An Cúntóir

Réimseanna leathan áiseanna ar sealbhú agus saibhriú teanga

Ag tacú le Critéir 1, 2, 6. TF:2

An Cúntóir - An Roinn Ealaíon, Oidhre...

Is í An Roinn Cultúir, Oidhreacht agus...

ancuntoir

Earráidí

Postaeir a phléann le botúin choitianta sa chaint

Ag tacú le Critéir 1, 6. TF:4

Closleabhair

Closleabhair saor in aisce

Ag tacú le Critéir 1, 2, 6. TF:1, 2, 4

Scéal an Lae

Scéalta do pháistí- dean cuardach ar "scéal an lae"

Ag tacú le Critéir 1, 4, 11. TF:

Audacity

Áis le taifead agus eagarthóireacht fuaime a dhéanamh

padlet

REMAKE SHARE

P Pádraig Mac Uaid • 1m

An Ghaeilge - Teanga Chaidrimh na Scoile

Scoileanna Gaeltachta agus Gaelscoileanna

Sa Rang

Spreag an Ghaeilge le Spraoi-Físeáin

Físeáin de chluichí le struchtúr ceachta.

Spriocanna le hAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020
An tAithneú ar an Teanga - 10 Márta 2020

Sa Scoil

Spreag an Ghaeilge le Spraoi

Cluichí agus teanga an chlóis.

Spreag an Ghaeilge le Spraoi

Scoil Uait Í!

Sa Bhaile

Leabhar do Pháistí

Leabhairíní taifeadtha, scéalta, rannta, amhráin a n-aithris

Sa Phobal

Gael Linn - Deiseanna Úsáidte

Liosta de na scéimeanna éagsúla a chuireann Gael Linn ar fáil do dhaoine óga chun an Ghaeilge a úsáid.

Achoimre

Oide

Cad atá i gCeist

- Sóisialú na Teanga
 - Sa rang
 - I bparásaití na scoile
 - Ar an gclós
 - Sa bhaile
 - Sa phobal
- Forbairt na Teanga

Tionchar ar Fhoghlaim Acadúil

- Teanga Acadúil (CALP)
 - Líofacht i 5-7 mbliana
 - Comhthéacs teoranta
- Tús Maith
- Cruinneas
- Saibhreas

Samplaí Dhea-chleachtais & Tacaíochta

- Seomra Ranga & Clós
 - Tús Maith
 - Saibhreas
 - Cruinneas
- Forbairt chaidrimh & teanga
 - Ar an bhfoireann
 - Baile is scoile
 - Scoileanna eile
 - Grúpa/eagraíochtaí
- Teicneolaíocht & Acmhainní
 - Ardáin Foghlama
 - Padlet

tinyurl.com/OideTeangaChaid

Oide

